

**NOVINKY
EVROPSKÝCH
SJEZDŮ**

STRANA 5

**ROZHOVOR
S ARNO
PUŠKÁŠEM**

STRANA 3

**ROGAINING
A DALŠÍ
ZÁVODY**

STRANY 10–11

DVOUMĚSÍČNÍK PRO MNOHOSTRANNÉ OSOBNOSTI

DOBRODRUH

Ročník II.

Číslo 6 / 98

Cena 18,- Kč; 22,- SK

Leoš ŠIMÁNEK: DOBRODRUHEM NA PLNÝ ÚVAZEK

Leoš Šimánek se narodil roku 1946 v Chocni, avšak od roku 1968 žije v zahraničí. Původním povoláním je stavební inženýr a v Německu založil tehdy prosperující firmu. Touha po dobrodružství zvítězila,

Leoš pověsil „řemeslo“ na hřebík a od roku 1975 se naplno věnuje cestám divočinou, horolezectví, vodáctví a také fotografování a psaní cestopisů. Dlouhá řádka knih, vydaných v němčině, získala východořečehovi věhlas.

V roce 1982 začal v kanadských horách Mackenzie budovat s přáteli u Clarkova jezera srub, ve kterém tráví mnoho času s manželkou Lenkou, s dětmi Jakubem a Veronikou a s tažnými psy aljašskými malamuty, kozami, vepřem a drůbeží. Na podzim cestoval Leoš po moravských a českých městech, kde v beznadějně vyprodaných sálech předváděl divákům svou originální diashow o vlastním životě v nedotčené kanadské divočině. Při představení v Brně poskytl našemu časopisu exkluzivní rozhovor.

Leoši, máte za sebou mnoho expedic v odlehlejších částech zeměkoule. Kterou výpravu považujete za nejdůležitější?

To je těžké. Každá cesta má svůj smysl, každá mě nesmírně obohatila. Ale přece jen: s kamarády jsme překročili americký kontinent od východu na západ po vodě, to se přes pohorí Mackenzie před námi ještě nikomu nepodařilo. Výprava trvala s přestávkami šest let a podařilo se nám vskutku pionýrský čin.

Velmi rád také vzpomínám na svou cestu Amerikou od severu k jihu. Tato výprava trvala non stop dva a půl roku a poznal jsem při ní americký kontinent od Severního ledového oceánu až po Ohňovou zemi.

Nejen v Americe sbíráte „cestovatelství skalpy“.

Zlákala mě Sibiř. Oprávil jsem Rubinu a s manželkou Lenkou a synem Jakubem jsme se vydali speciálně upravenou Tatrovou Sibiří. Působili jsme i v Alaji, Altaji a na Pamíru. Perlou nám však bylo Bajkalské jezero. Lidi v zapadlých horských osadách byli neobyčejně přátelští a milí.

O co vám na vašich cestách nejvíce jde: o kontakt s lidmi, o přírodu nebo o zážitky?

To je různé. zážitky jsou samozřejmě vždycky. V liduprázdných končinách pohorí Mackenzie bych kontakt s domorodci marně hledal. Tam mě oslovuje divočina. Naopak na cestě Amerikou od severu na nejzápadnější jih jsem často žil s Indiány, kteří si dosud zachovali svou kulturu. Bydlel jsem s nimi pod jednou střešou, pomáhal jim při práci a lovil s nimi zvěř. Myslím, že jsem mnohého pochopil z jejich zvyků i jejich nepsaného mravního kodexu. V příštím roce vyjde v němčině kniha, kterou přímo zaměřuji

Nevyléčitelný dobrodruh, fotograf, spisovatel a poutavý vypravěč Leoš Šimánek.

na lidi, žijící v různých koutech zeměkoule mimo civilizaci. Bude mít titul: „Chudí, ale šťastní“.

Svá dobrodružství dokumentujete ve svých cestopisech s překrásnými fotografiemi. Točíte i filmy?

S Cestmírem Šebestou jsem natočil dvoudílný dokumentární film, tedy 2x45 minut, pro německou televizi. Stal se bestsellerem na třetím kanále. Náš film už zakoupili Rakušané a Švýcaři. Doufám, že se snad někdy dostane i na české obrazovky.

Na většině výprav vás provázejí tažní psi – aljašští malamuti.

Malamuty mám velmi rád, považuji je za nejkrásnější a nejmějnější psy. A jsou to báječní tahouni. Dva malamuti už zvládnou velké těžké sáňe, a to je pro mne v divočině opravdu nesmírně důležité. Navíc – nemám rád uštěkaná plemena, moji malamuti nikdy neštěkají, kromě toho, když nás varují před medvědy a vlky. Na ty ovšem štěkají perfektně. A můj malamut Nanook uměl nádherně výt, naučil se to patrně od severských vlků.

Zažil jste se psy i nepřijemnou přírodu?

Bohužel ano, a málem to byla i má poslední příhoda. Stalo se to jedné zimy právě v mém srubu u Clark Lake. Nanook onemocněl, nežral, měl vysokou horečku a těžký záneš v očích, který jej připravil o zrak. Do nejbližší osady Tungstenu to je od srubu 97 mil. Nemohl jsem Nanooka nechat jen tak zemřít. Čekalo nás perych 180 kilometrů v hlubokém sněhu při minus 44 stupních

Celsia. Šli jsme tři: malamuti Koyuk, nemocný Nanook a já. Šílená, mnohadenní cesta.

Měli jsme málo jídla, chtěl jsem potravu doplňovat lovem, ale po zvěři se jakoby slehla zem. Při přechodu za mrazlých peřejí jsem se probořil do vody. Přišel jsem o sněžnice, ale našťásti ne o život, i když nechybělo mnoho. Když jsem se po konečné námaze dostal z ne-dobrovolné ledové lázně, zachránila mě souška. Porazil jsem ji a podařilo se mi rozdolat oheň. Za tři hodiny jsem mohl vylézt ze spacáku a obléci suché šaty. Do Tungstenu nám však zbývala ještě stovka kilometrů. Bez sněžnic jsem zapadl až po pás do prašanu a každý krok byl doslova utrpením. I pro Nanooka byla cesta každý den obtížnější, nerad personifikuji, ale stejně jsem měl pocit, že si uvědomuje, že jsme tuhle kalvárii postupovali kvůli němu a snažil se nedat na sobě znát, jak je mu těžko.

Zásoby došly a my dva dny nejedli ani sousto. Konečně se mi podařilo střešlit veverku. Kůži dostal Koyuk, vnitřnosti Nanook a já, zdvořilý hladý, jsem se s ohněm nezdržoval. Rval jsem zuby tuhé, syrové maso... Konečně jsme po mnoha dnech narazili na stopy motorových saní. Ještě pár mil a byli jsme ve vesnici. Přítelova plná lednice nás zachránila a vyhrátý srub přinesl nebeskou slast. Lékař v místní ordinaci mě zabil antibiotiky a Nanook dostal první dávku. Po třech dnech otok splaskl. Za týden Nanook už normálně viděl. Měl jsem báječný pocit: naše martyrium nebylo zbytečné.

Jakou cestu chystáte v nejbližší době?

Po velikonocích 1999 vyrazíme opět do Kanady. Čeká nás výprava Britskou Kolumbií až do oblasti jižní Aljašky. Tentokrát bude naší rodinou provázet mladinká fenka malamutka Elsa, kterou jsme pojmenovali po malém aljašském zlato-kopečkém městečku.

Aspoň jste nějaké expedice bez psů?

Vlastně celkem málo, ale absolvoval. Například expedici z Mexika do Kanady. Tu jsme pro změnu uskutečnili v sedle koní. Na naší cestě nechyběla ani moje tehdy tříletá dcera Veronika. Měl jsem ji v sedle před sebou.

Samosposuť fotoaparátu Leoš Šimánek pracuje spolehlivě: další kanadské dobrodružství může začít.

Leoši, procestoval jste svět, poznal i Pacifik a jeho ostrovy. Našel jste krajinu svého srdce?

Přiznám se, táhne mě to zpět do Orlických hor, kde jsem se narodil. Mám rád i německý Černý les, kde občas pracuji na svých knihách a připravuji svoje Action-Vision-Diashow. Krajinou mého srdce jsou však jednoznačně hory Mackenzie. Proto jsem také postavil srub u Clark Lake, který je mým vlastním jediným domem. A proto zde také trávíme s rodinou tolik času.

JAROSLAV MONTE KVASNICA
Foto: Leoš Šimánek a Lubomír Stehlík

BIBLIOGRAFIE

Mnohých z Šimánkových knih v českých překladech jsou beznadějně rozebrány. Pro zájemce ovšem mohou být záchranou knihovny: Leoš Šimánek, Čestmír Šebesta: Kanada. Divočinou severu. 1993. Leoš Šimánek: Kanada – Aljaška. Dobrodružství v divočině. 1996. Leoš Šimánek, Čestmír Šebesta: Kanada. Život v divočině. 1998. Leoš Šimánek: Amerikou od severu k jihu. Na dobrodružné cestě od Severního ledového oceánu do Ohňové země. 1998.

Od roku 1923 nikdy neopustil Saharu na delší dobu a jeho vysoká postava bývá stále vidět na cestě z Ténéré do libyjské pouště. Ve svých 96 letech tento nenasytný pozorovatel pokračuje ve svém přírodovědném bádání se stejným elánem, jako to činil celý svůj bohatý život. Snad s jedinou změnou, před několika lety se uvolil spát ve spacím pytli. Théodore Monod, neúnavný francouzský přírodovědec, etnograf a spisovatel, jemuž nomádi přezdívají Muž s kladivem. U příležitosti jeho 95 narozenin mu v roce 1997 vzdaly hold četné vědecké celebrity a jeho syn vydal deníky z Monodových nescetných cest. Z těchto kouzelných stránek si dovolujeme ocitovat i my.

MONACO, ZÁŘÍ 1922

Jak báječně by bylo jít pěšky světem, poznávat nové kraje s tlumokem na zádech a přítelem po boku! Tak rád bych se s někým podělil o všechny ty krásy, jež zde mohu spatřit na vlastní oči v nepřehledném množství. Pěší cestování patřilo odjakživa k mým snům: vydat se za starými kostely, nahlížet stromy, květiny, brouky, motýly, číst si, kreslit, dívat se... Ach, jaká životní náplň!

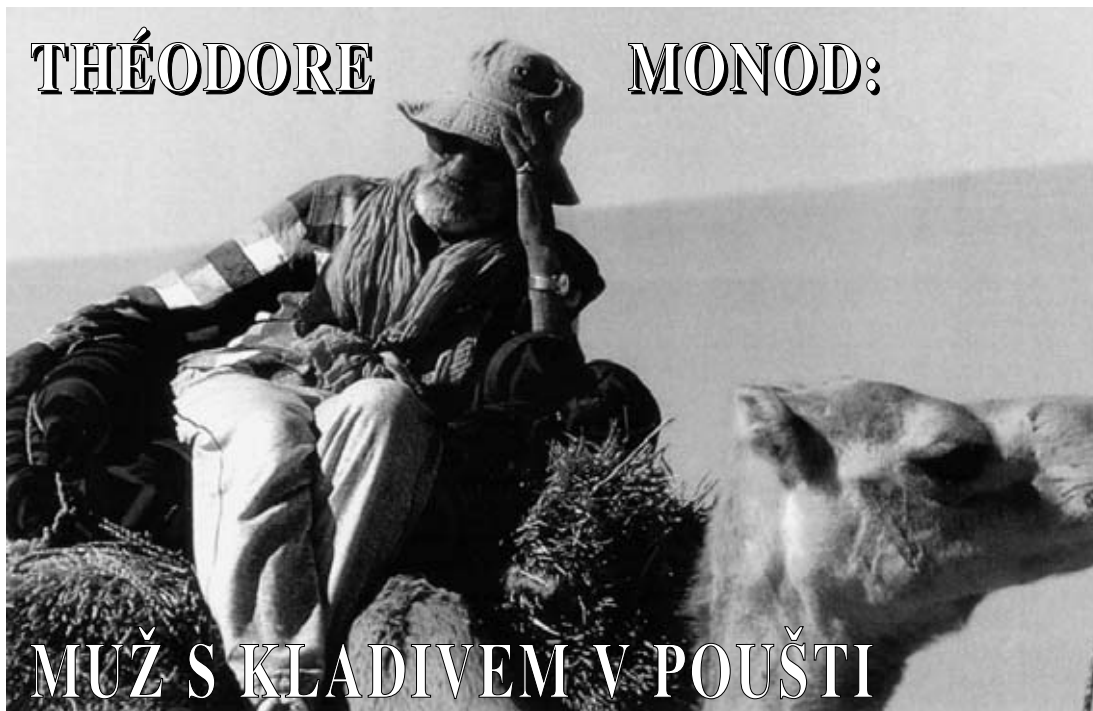
NA CESTĚ, 21. DUBNA 1926

Při cestování po střední Africe jsem se jednou setkal s André Gidem. „Člověkem, jenž přestal věřit ve hříchy“. Náhorní plošiny ve středním Kamerunu: nadmořská výška tisíc metrů. Kam oko dohlédne, samé oblé horské hřbety, planiny, pahorkatina táhnoucí se až k modrým kopcům na obzoru, savana zrostlá nízkými stromy a keři v koberci vysoké trávy; podél bystřin protékajících stržemi ve skalách se vine zlý pás hustě zarostlý vysokými stromy. Jednoho horkého dubnového dne se na lateritové cestě jako červená šňurka na zeleném potohu krajiny objevila pomalu postupující kolona. Z výšky jednoho kopce jsem uviděl kolonu nosičů, klikatící se planinou. V nedaleké vesnici jsem pozoroval hemžení jakýchsi individuí; nepochybně to byla odpovídající karavana. Když jsem se přiblížil, rozpoznal jsem Evropana sedícího na koni. Kdo může být tento běloch, přijíždějící ze severu, jistě nějaký administrátor či důstojník? Ale cožpak jsem se v Jaunde nedozvěděl, že se po cestě ze severu vrací z Čadu přes Kamerun André Gide? Nebude to tedy on?

Běloch sestoupil z koně; já jsem seskočil se svých nositek. Muž střední postavy a výrazných rysů ve tváři. Velký pravidelný nos a vystupující brada. Rukávky vyhrnuté k loktům odhalující předloktí osmahlá tropickým sluncem; a bylo to nějaké slunce, v Čadu měli kolem 45 °C. Levý loket nedávno ožehnutý sluncem se loupe. To nejsou ruce spisovatele, ale ruce badatele, plné oděrek. Zaujala je sporná otázka původu banánovníku; tvrdil, že viděl tuto bylinu divoce růst v přírodě. Zajímalo ho všechno, různé zvláštní ryby, hmyz atd. Taková menší výprava, trávající jedenáct měsíců. Vyrazili z konžského Brazzaville, pokračovali přes Ubangi-Sari do Čadu a nyní jsou na cestě do kamerunského přístavu Duala. 13. května odplouvají do Francie.

N'GAOUNDÉRÉ, 23. DUBNA 1926

Jak neuvěřitelně malobný je soudánský trh! Jak zvláštní a zajímavé jsou předměty, jež se zde prodávají, a právě tak úboří, ozdoby, účesy a etnické typy. Na trhu najdete všechno: nejrůznější potraviny (prosné bochníky, maslo, maso, nepřehledný výběr ovoce a ta nejexotičtější koření), oděvy, sandály atd. Lidská tlačenička hříbí nepopsatelnou pestrost barev. Fulbská píni stavi na odvty nejbarevnější tuniky a nejpěstřejší kalhoty, jaké si jen lze představit. Oděvy přitom barevně

TAMANRASSET, 24. ŘÍJNA 1927

Dnes ráno nás čekal královský domodrodý oddíl; amnokal, náčelník kmene zvolený bojovníky, nám přišel vzdát čest. Jak nesmírně malobný obraz velkolepých barev skýtala tato armáda urostlých chlapíků po uši zahalených v turbanech a tunikách! Jak vznešený jsou Tuaregové! O tomto zvláštním lidu však již toho bylo tolik řečeno! Když jsem je uviděl, pomyslel jsem si: „Jak věrně napodobeno, úplně jako opravdoví Tuaregové!“ Přilhl mnoho literatury však připraví o první dojem: znáte-li z popisu či z obrázků veškeré podrobnosti v oblečení a výzbroji, jste ochuzeni a moment překvapení. Místo abyste zašli, říkáte si: „Dobrá, ale kdepak jsou štíty z antilopí kůže s měděnými ozdobami?“

UARGLA, 15. PROSINCE 1928

Někdy bych chtěl shromáždit, bez jakýchkoli úmyslů o nějakém mravním naučení, některé biblické citáty (komické příběhy, židovské příběhy, etnografické podrobnosti, život v pouštních krajích) a využít jich ke srovnání mezi životem izraelských meharistů a Tuaregů z domorodého vojska. Jaká úžasná analogie! Kolik příběhů, slov, vět (pro toho, kdo umí číst a kdo zná Saharu) by se dalo snadno převést do aktuální terminologie; zasypané studně, problém práva pastvy, dělení se o kořisti, oázy, hádky o vodu, ztracená stopa, průvodce, moře atd.

MEZI PÍSEČNÝMI PŘESYPY, 17. ČERVENA 1929

Písčná bouře. Té jednotvárnosti, té bídné fantazie! Nic než písečný vítr; dobrá rda, už jsme jej viděli, ten tvůrčí, najedli jsme se ho, máme ho plné oči, máme ho v uších; máme ho všude. Chcete trochu zpestření. Ach, mluvíte mi

o větru šupin ze sledu, vyprávějte o cyklónu salámových slepek, povídejte o uragánu ementalových dřer, hovořte o vichru dýňových jaderek, pro všechno na světě! Neboť místo toho stále jen vítr, cyklón, uragán, vířivice a smršť, to vše zas a znova v písce. Ne, to je odporné. Jaká ničemožnost!

ADRAR, 12. KVĚTNA 1934

Nevypadám asi zrovna nejlepší, červený a hnědý od slunce, špinavý, zanedbaný a ovesněný spoustou různých předmětů, které mne „zdobí“ (barometr, busoly, brašna, kladívka), s tužkou na provázku a se zápisníkem v ruce klusající (přeskobusem, žel!, jenž je prokletím geologovým) po kamenité půdě. Práce se daří a člověk má dobrý pocit, když v dálce za sebou vidí horu, na kterou vyšplhal den před tím, a může říci: „My dva jsme spolu vyrovnání, moje milá, hotovo, znám tě metr po metru a vím, co jsi zač!“ A jakou mám radost, když pomalu začínám rozumět struktuře tohoto úžasného Adraru.

EL-MOJNAN, 30. ČERVENCE 1934

V posledních dnech se přihodilo několik nepříjemností. Především se zbláznil jeden z průvodců, a já jsem pochopil, co to znamená být posedlý ďáblem. Představa posedlosti „temnými silami“ se zakona stává každému mozku, nenarušenému vědeckými poznatky, spafit-li za úsvitu z dun vystupovat polonabého člověka s vyřístěným a nepřičetným pohledem, zbaveného dara řeči, kterého jen několik hodin před tím všichni viděli odcházet z tábora v naprosto normálním stavu. Člověk se nemůže ubránit dojmu, že do něj vstoupil nějaký džin.

JEZERO FAGIBIN, 20. ŘÍJNA 1934

Jsem odškodněn. Zasloužil jsem si to, po právu mi „splatil“ ten malý dluh. Mezi rozkošemi žhoucí Mauretánie a ledovým potěšením Džufu, mezi kamenitým Adraru, nekonečnou stepí Súdán a suť Taoudeni jsem měl právo na malou náhrahu.

Dostal jsem ji dnešního krásného a klidného dne. Od rána do večera jsem šel podél velkého jezera; bylo vlažné, ne moc teplé. Udělali jsme zastávku na slunci (neslyšáný počin, dávající tušit, že zima se blíží).

Pláž pokrytá hezkým šedým pískem a omývanou splouchajícími vlnkami občas rozechvěl úder velkolepé vlny ozdobené bílou pěnou. Když jsem si odpočal, opustil jsem své druhy, vzal jsem si svou

černou brašnu a malou síťovku a sám jsem se vydal na cestu. Vyrýval jsem si stružky, jako když si malé děti hrají na mořském břehu, brouzdal jsem se ve vodě, cákal jsem na sebe vodu, sbíral jsem mušle a jen tak tak jsem potlačil touhu stavět bábovičky.

A všichni ti ptáci vůkol, moji staří přátelé pelikáni, egyptské husy, které mají tak krásné růžové nožky, volavky, vodošů, ibisi... A přitom se mne skoro nebáli. Lidé zde ještě nedosáhli takového stupně civilizace, aby zabíjeli pro zabavu; loví jen proto, aby se najedli, a ptáci zůstávají ušetřeni.

Ibise jsem například viděl tak zblízka, že jsem přišel na něho, čeho jsem si do té doby nikdy nevšiml. Zjistil jsem na vlastní oči, že ibis posvátný, který působí v černobílém polovičním smutku poněkud strohým dojmem ve věcech vkusu i mravů, ukřívá pod svými křídly překrásný lem purpurové barvy.

Ach, ten starý tajnostkář, navenek se tváří jako zaměstnanec pohřebního ústavu; a pod smutečným pláštěm ukřívá takové koketní spodky!

GUEILA, 14. PROSINCE 1934

Ještě jedna malá zastávka. Začínám se již velmi netrpělivě ošivát a děším se pro zahálených opoedelní na místech, kde mne nic nedrží a kde zbytečně marím čas. Nečinnost mne jako obvykle ničí.

Spěchám, abych se zase pustil do tvrdé práce... a až to udělám, budu teskně vzpomínat na pohodlný odpočinek pod stanem.

Také čas od času zatoužím být někde úplně jinde... Kdyby to šlo takhle přilhl dlouho, mohl bych zapomenout, že střední karbon není jediná zajímavá věc na světě, že jsem ženatý a že mám kdesi, několik tisíc kilometrů odsud, ženu a dvě děti.

NÁKLADNÍ AUTOMOBIL, 2. ČERVENA 1935

Ve 13 hodin 30 minut jsme se vydali na cestu do Bamaka: za odpoledne 230 kilometrů jednotvárné jízdy přes Súdán spalovaný sluncem, kde jsem však měl to potěšení seznámit se s Boby; jsou to zvláštní divoši.

Viděl jsem tam bojovníky, jaké vidáme na pohlednicích, jejichž obličej připomíná neproniknutelnou masku a kteří mají vše, co mít mají: čelenky z lastur, pestré náhrdelníky, náramky, pásy s ulitami kauri, asagáj atd.

Působilo to až dojmem, jako by si obyčejný zákazník koupil v Bon Marche dětskou výstroj divocha (za 24,95 franků); zrovna tak si ovšem mohl vybrat poštáka, důstojnickou uniformu či přednostu stanice, ale to ne, divoch mu padl do oka, koupil si ho a musí si ho tedy užít, alespoň před kolemdžidoumi, neboť jsem své válečníky podezřel, že v okamžiku, kdy jsem se k nim otočil zády, vy-

dechli úlevou a oblékli si zase oblek a střevíce.

MONOD O SOBĚ

Za svůj život na této Zemi jsem nepoznal, co je to mít dlouhou chvíli, a když kolem sebe vidím, kolik krajanů se nudí, cítím velký údiv a smutek.

Píše se rok 1997, soumrak padá na Adrar, na poušti a na život muže, který je dosud schopen kráčet dlouho a neúnavně jítiním chladem stejně jako v poledním horku. Ač je však svěžeš a vytrvalost této chůze v jeho věku obdivuhodná, ačkoli jeho zvidavost zůstává stejně živá jako za časů mladí a touha vidět a poznávat stále stravující, i když tento starý muž, jímž jsem se stal, stále potřebuje ke štěstí neutuchající aktivitu a jen těžce nese chvíle nečinnosti, jednoho dne, který možná není příliš vzdálen, snad žít, podobně jako ten dnešní, jenž dohasíná slávu zapadajícího slunce a zdumčívým soumrakem, bude muset přijmout prostou skutečnost, že sil ubývá, smířit se s postupným příchodem soumraku, noci, a nebojme se toho slova, smrti.

Nastává těžká hodina, kdy pouťník myslí více na minulost, než na budoucnost, kdy je bohatý spíše vzpomínkami, než naději. Co asi zůstane ze všech těch tisíců kilometrů, stránek a sebraných vzorků po zvážení na jediných vahách, které nikdy nezhou, co z toho zbyde na prahu noci? Budeš tu stát s rukama plnými anebo prázdnými, protože ti písek, o němž sis myslíš, že jej držíš, utekl mezi prsty?

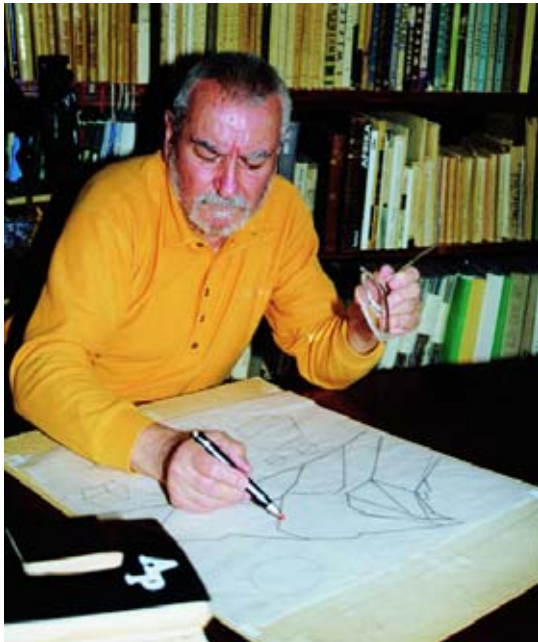
ZE ŽIVOTA

Narodil se v roce 1902 v Rouenu jako potomek pěti generací protestantských pastora. 1921: okružní plavba po britských pobřežích v souvislosti s doktorátním biologie 1922: během oceánografické mise v Port-Étienne (Mauretánie) se rozhoduje přejít Saharu. První zkušenost s pouští, pospaná v knize „Méharees“ 1926: výprava do Kamerunu a Čadu 1927: mise z Hoggaru do Nigeru 1928–1930: vojenská služba na Saharě 1929: třicetiletých letech pořádá různé expedice na Saharu 1930: spoluzakladatelem a ředitelem Francouzského ústavu pro černou Afriku. Zůstává ve své funkci v Dakaru až do roku 1965

Bou Martaga (Muž s kladivem), jak mu přezdívají nomádi, neúnavně pokračuje ve svých výzkumech. Jako pacifista a anticolonialista dostává další a další funkce. Z jeho děl uvedme alespoň: „L'Hippopotame et le Philosophe“ (Hroch a filosof), „L'Émeraude des Garamantes“ (Smaragd Garamantů), „Désert libyque“ (Libyjská poušť), „Sortie de secours“ (Nouzový východ).

CYKLOSERVIS

Šest let svízného psaní o českém i světovém mountainbikingu

Slovenský horolezec, publicista, grafik, filmař a bývalý chatař Arno Puškáš (73) proslul coby nejvýznamnější poválečný autor průvodcovské literatury o slovenských horách. Jeho publicistické vědecké – 10dílná monografie „Vysoké Tatry – horolezecký průvodce“, které vycházelo na pokračování od roku 1957 do roku 1989, patří ke světovým unikátům horolezecké literatury. Kromě něj připravil Puškáš velké množství knih a napsal přes 1000 odborných článků do různých časopisů. Úspěšný byl i jako horolezec – lezl v zahraničí i doma – jen v Tatrách má na svém kontě přes 200 prvovýstupů. Zavzpomínali jsme si s ním – kde jinde – než v jeho domově pod Tatrami.

Většinu života jsi trávil v horách. Ale jak jsi vlastně začínal?

Narodil jsem se v roce 1925 Košicích a v mládí se zajímal o všechno. Moji bratři si vzali sestry akademického malíře Ludovíta Čordáka a u něho jsem se učil základní kresby. V deseti jsem toho nechal a ke kresbě, ale grafické, se vrátil až na Kežmarské chatě. Ještě v Košicích jsem se ale zajímal o techniku tisku.

Než jsem se dostal k horolezectví, tak jsem velmi mnoho sportoval. Dělával jsem atletiku, celkem slušně jsem cvičil na nářadí a pozor, velmi dobře jsem plaval – za Madary! Zaplavával jsem tehdy čas, které znamenaly v Maďarsku 2–3 místo. Od 16 roku jsem běhal na lyžích a to velmi dlouho, až do roku 1949. Ve vojenských závodech jsem byl druhý na 30 km, ale v té době jsem byl již stále více přitahován horolezectvím. Od roku 1945 jsem už nepřetřít v Tatrách. Býval jsem „Pod lesom“ již 34 roků!

Dělal jsi v poválečných letech v Tatrách chataře. Jak to tenkrát na chatách chodilo?

V roce 1946 jsem přišel na Váhu a byl tam do roku 1950. Končil jsem jako poslední nájemce chaty. Chataři nebyli nikdy soukromníci, většina chat patřila Klubu slovenských turistů a lyžařů. Již za Masaryka. Slov. státu i po roce 48. Ústředí svazu bylo v Mikuláši a předsedou byl od roku 1935 pan Nedobry. Žil na Štrbském plese, patřily mu bazary, hotely atd.

Bylo i několik chat, které byly soukromé. Byla to třeba Zamkovského chata, kterou si on postavil za 2. světové války, dále Lolekova chata směrem na Podbánsko, kousek za Štrbským plesem – ta již není. Potom měl pan Nedobry u Jamského plesa svoji soukromou chatu, kam chodili JAMESáci. Několik jí zapálil v roce 44. Dr. Hur si postavil Hurovu chatu, dnes je to Bilikova chata.

Ale pozor – v těch dobách nebylo lehké stát se chatařem! Pan Nedobry na to přísně dbal. Nemohl přijít nějaký maník a říci: já jsem měl někde na jihu krčmu a tak jdu dělat chataře na Rysy. To ne! Pan Nedobry se velmi přátelsky postavil a říkal hlubokým hlasem: „Tam to sedlo před vámi?“ „Váha.“ „Napravo?“ „Český štít a za ním Vysoká.“ „Vlevo?“ „Rysy – pane předsedo!“ „Když sejdete z Rysů na sever?“ „Tak jsem u mořského oka.“ „A sedlo Váhy vpravo?“ „Galerie Gankul!“ „Přijít!“ To všechno proto, že nebyla Horská služba – ta vznikla v Tatrách až v roce 51 – a tak takový chatař musel umět zahájit záchrannou akci. Několik příběhů, že tam a tam někdo volá o pomoc. Chatař tam poslal dva maníky, kteří zjistili, co se děje. Pak napsal zprávu s popisem, třeba v noci, jeden z nich běžel dolů na Popradské k telefonu, nebyly vysíláčky, volal panu Nedobremu a ten začal organizovat záchrannou akci. Záchranka byla zásadně z dobrovolníků. Od ředitele hotelu po posledního poslíčka. Všichni ochotně šli a byla to

ARNO PUŠKÁŠ: CHATAŘEM NEMOHL BÝT KDEJAKÝ MANÍK

dřina. Žádné Gramingery a helikoptéry. Jen holé ruce!

Jak fungovaly Váhy v zimě?

V zimě byla chata zavřená. To až nyní Viktor Beránek provozuje Váhy i v zimě. Tehdy však byla chata malá a velmi obtížně se dala vytopit. Proto jsem byl v zimě někdy na Terynce s Julou Parakem, někdy na Zbojníčce. Tam byla v letech 50–51 taková banda jako Dr. Harirad z Prahy. On ukončil studium, ale nechtělo se mu nastoupit někam do „dířadu“. Mnoho roků dělal u mě na Kežmarské „účovník“. Byl tam také Sabola, Alan Stolz atd. Ti tam dělali nosiče. Já s nimi občas lozil, ale mezi tím jsem psal povídky pro rozhlas a připravoval již tehdy Nové horolezecké výstupy do podoby, která by se dala publikovat.

Jak to bylo dál? Oženil jsi se a přišel na Kežmarskou chatu...

Áno, nastala sjednocená tělovýchovná a z Kežmarské chaty udělali tělovýchovné středisko. Bylo tam mnoho zmatků. Měly to mít Tatranské hotely, ale kde vzít při této organizaci personál? Chatařem tam udělali Jula Paráka, ale ten o to neměl zájem. Nejednalo se totiž o klasickou chatu – neposkytovalo se tam ubyto-

vání turistům ani horolezcům. Bylo to luxusně zařízené. Byl zde i operační sál! Na pokojích parkety apod. Julio se ptal mě, zda bych nechtěl dělat šéfa. Já jsem souhlasil, a tak jsem byl na Kežmarské do podzimu 1957.

Tehdy jsem začal přemýšlet i o práci na průvodci. Do té doby jsem sbíral popisy. Podkládky byly dost, a proto jsem začal s vydáváním „Nových horolezeckých výstupů ve Vysokých Tatrách“. Malá knížka formátu jako byl Kroutil–Gellner. Začalo to sice vznikat na Kežmarce, ale dlouho se s tím nic nedělo. Různí lidé mi nabízeli spolupráci. Mezi prvními, a to mám schované v archivu, byl dopis od pana Dr. Kroutila (Gellner, jak známo, utekl do zahraničí). Rozleželo se mi to v hlavě a zjistil jsem, že by to byl vždy jen titul Kroutil–Puškáš a nemohlo by to

ně já. Je pravda, že jsem s tím měl nepříjemnosti. Například i tím, že jsem zavedl rubriku smrtelných úrazů a reportáže z velkých záchranných akcí. Dařilo se mi tam umístit i hodně historických materiálů. Je potěšující, že to mělo odezvu.

Sedíme zde spolu Arno Puškáš

byť v takovém rozsahu, jak jsem si to představoval. Věřil jsem ve svoji hlavu a schopnosti a vytvořil monografii a ne průvodce. Průvodce je něco do kapsy, ale monografie, to je velký rozdíl v pojetí! Zároveň jsi pracoval pro některé časopisy, např. pro Vysoké Tatry.

Dělal jsem prvních 5 ročníků. Kompletní grafickou úpravu. Redakčně jsem hřídil všechny horolezecké záležitosti, bez ohledu na to, zda byla z Tater nebo ze světa. Tam nebyl problém prosadit věci ze světa, a proto byl také o tento časopis mezi horolezceou veřejností takový zájem. Časopis dotoval hlavně TANAP, přesně ministerstvo lesů. Stálo to mnoho peněz, ale udrželo se to až dodnes. Toho horolezectví je tam ale podstatně méně. To jsem tam držel hlav-

Za život máš nalezeno pěknou řádku stovek výstupů. Kdy jsi se pořádně lezením skončil?

Když mě bylo 57 let, byl jsem na posledních vážných kopcích na Pamíru. Tak tak mě utekla sedmitisícovka. Tehdy jsem tam byl s Urbančíkem, sedlo nás tam asi 17 národností na konci pamirského plata ve výšce 6300 m. Ještě jsem stačil vylézt tři šestitisícovky a tím jsem s vysokým lezením skončil. Tím se uzavřelo dějství: 23 vrcholů mezi 5000 až 7900 m. Z toho 6 vrcholů nad 6000 a 3 nad 7000 m. K tomu 24 vrcholů nad 4000 m. 7900 metrů byl předvrchol Nanga Parbatu.

Ted sedím doma a pracuji. Zajímají mě koláže. Ze samolepících fólií vytvářím příkladně všechny osmitisícovky. Pochopitelně také tatranské motivy. Ale jaksi se nedostává času, hlavně teď, když jsem odvoděl. Ale životní zkušenosti z chat a ze sportu mi dovolují zatím věci překonávat.

ZDENĚK TEPLÝ

Vyobrazení koláže: vlevo Vysoká, nahore Belianské Tatry, na straně 1 Makalu.

TREK & GARY FISHER
NEJPRODAVANĚJŠÍ AMERICKÁ KOLA

VELKÝ VÝBĚR HORSKÝCH, SILNIČNÍCH, TREKKINGOVÝCH KOL A RÁMŮ

VELKOBRODAR:
TOP TREK, s.r.o.
Překovské 23
142 00 Praha 4
tel./fax: (02) 444 00 104-6

KNAČKOVÁ PROSINA:
JACOVNÉ
Sádkova 7
130 00 Praha 3
tel.: (02) 428 40 20

**MĚNO U NAŠICH PROJEKTŮ
V ČERVENÉ REPUBLICE**

**RÁDI VÁM ZAŠLEME KATALOG
PROTI ZNÁMCE 15,- Kč**

HOT & COLD STUFF
stříbrné provedení
1 šálek
4 typy
0,3 litru / 0,5 litru
0,7 litru / 1,0 litru

COMBI HOT STUFF
barevné provedení
2 šálky, držadlo, popruh
2 typy
1,2 litru / 1,5 litru

ROCKSPORT
tel./fax: 0428/22892
e-mail: rocksport@telecom.cz
internet: www.rocksport.cz

Vakuové termosky z nerez oceli

- není použito skla - nerozbitné
- stabilní izolační kvalita
- snadné nalévání

Teplotní charakteristika

Teplé nápoje:
95 °C při plnění, po 6 hodinách 80 °C,
po 24 hodinách 52 °C

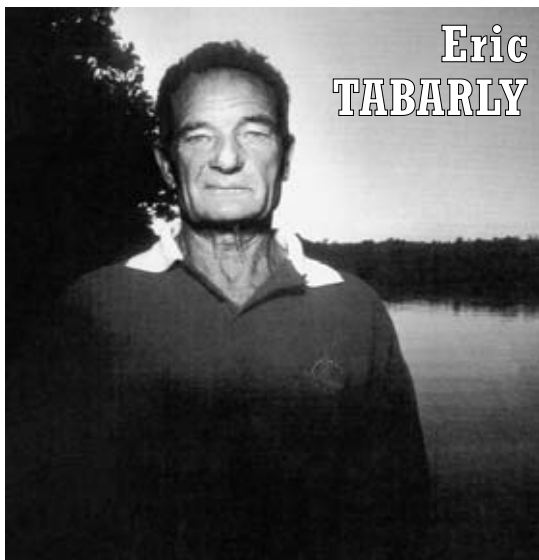
Studené nápoje:
- 4 °C při plnění, po 6 hodinách 6 °C,
po 24 hodinách 8 °C
(měřeno v laboratorních podmínkách)

FRANCOUZI LETOS PŘIŠLI O TŘI OSOBNOSTI DOBRODRUŽSTVÍ

Francouzi patří již několik desetiletí k absolutní světové špičce četných outdoorových sportů. Přispívají k tomu nejen vynikající přírodní podmínky Francie – moře, hory, skály, ostrovy – ale i specifická vášeň Francouzů pro tyto činnosti. Outdoor je ve Francii nesmírně populární a má velkou publicitu v médiích.

Mladí Francouzi se na základní škole učí mj. základy horolezectví. To vše způsobuje,

že Francie disponuje nesčetnými osobnostmi světového formátu řady dobrodružných sportů od horolezectví, skálolezectví, lyžování, paragliding až po námořní jachting a potápění. Po loňském úmrtí snad nejvýznamnější z nich – Jacquese-Yvese Cousteaua – přišli letos bohužel Francouzi o další tři postavy mezinárodního formátu. Na jejich počest přinášíme malé medailonky.

Eric
TABARLY

Zejméne neznámější námořní jachtař Francie a velká osobnost světového jachtingu Eric Tabarly byl v červnu smeten v bouřlivé noci poblíž pobřeží Walesu z paluby své jachty PEN DUICK.

Sedmašedesátiletý kapitán francouzského námořnictva, vlastní volbou Bretonec, mlčenlivý tak, až to někdy hraničilo s neotesaností, se proslavil v řadě mezinárodních námořních soutěží. V roce 1964 vyhrál slavný závod British solo transatlantic race, kterýžto pozoruhodný výkon zopakoval ještě v roce 1976. O čtyři roky později posunul hranici možností při přeplovbě Atlantiku na jachtě s posádkou, když po 75 letech (!) překonal letitý rekord Charlieho Barra. V roce 1969 vytvořil rychlostní rekord v překonání Pacifiku, když 11 000 námořních mil urazil za 39 dní. Eric Tabarly má zásluhu na inspiraci nové, dnes již slavné, generace francouzských jachtařů. Olivier de Kersauzon, Marc Pajot, Philippe Poupon, Totouan Lamazou, Jean-Louis Etienne, to vše jsou někdejší členové Tabarlyho posádky, kteří dnes slaví své vlastní úspěchy. Všichni na Tabarlym, kterého láskyplně nazývali „Pépe“ (děda), oceňovali zejména jeho klid a rozhodnost.

Eric ESCOFFIER

byl v těch letech jeho hlavním konkurentem. V roce 1986 oba za asistence televizních kamer v helikoptérech uskutečnili dokonce neúspěšný závod o souvislé zimní sólové přežení tří severních stěn – Eigeru, Grandess Jorrasa a Matterhornu. V roce 1985 se Escoffierovi, který se více než Profit věnoval Himálajům, podařilo skvělý kousek – zdolání obou Gasherbrumů a K2 ve dvaceti dnech.

Bouřlivák a nekonformní Eric měl však širší zájmy a závodně se věnoval i paraglidingu. Při návratu z pilotních zkoušek pro jednomístné letadlo v roce 1987 těžce havaroval a 60 dnů byl ochrnutý na polovinu těla. Následujících sedm měsíců se od začátku učil základním pohybům i chůzi. Poté se jen postupně vracel do hor.

Escoffier se svým spolezcem Pascalem Bersierem zmizeli letos v červenci na vrcholovém hřebeni pákistánského Broad Peaku (8047 m). Naposledy je spatřili ve velmi větrném a studeném počasí dva polští lezci blízko vrcholu. Další Francouz, Jean-Francois Lassalle, který šel den předtím s Escoffierem a Bersierem až do výšky 7600 a poté se rozhodl jít zpět, je tentýž den viděl bivakovat ve výšce 7800 metrů.

– mk –

Chantal MAUDUITOVÁ

Tricetiletá Chantal Mauduitová byla po Polce Wandě Rutkiewiczové druhou nejúspěšnější himálajskou horolezkyní všech dob. Měla na kontě již šest osmitisícovek vylezených bez použití kyslíku, mezi nimi i K2. Podrobně jsme vám ji přiblížili v portrétu otištěném pod názvem Motýlek zamílovaný nad 8000 metry v č. 2 v loňském roce.

Chantal, v občanském životě rehabilitační pracovnice, byla v letošní jarní sezóně zasypaná, spolu se Šerpou Ang Tseringem lavinou ve stanu v táboře č. 2 (6300 metrů) při výstupu na Dhaulagiri. Šaramantní Francouzka se pokoušela o Dhaulagiri již podruhé, tentokrát ve španělské expedici. Známy Šerpa Tsering byl jejím spolezcem poslední čtyři roky.

!! Prodej jízdních kol na splátky a bez ručitele !!

Nákup kvalitního trekkingového či horského kola není jistě každodenní záležitost. Chceme-li, aby kolo dobře sloužilo, musíme sáhnout hlouběji do kapsy, což obzvláště v dnešní situaci není nejpríjemnější. Proto nás zaujala nabídka, se kterou přichází pražský cykloobchod Katmar. Ptali jsme se přímo u zdroje:

„Leasing jsme zavedli již v únoru, ale od začátku září máme ještě výhodnější podmínky. Především u kol, která mají financovanou částku nižší než 30 000 Kč (prodejní cena minus akontace), nepotřebujete vůbec ručitele, což je v Čechách úplná novinka. Spolupráce s kvalitní leasingovou společností nám umožnila nabídnout ještě výhodnější leasingové koeficienty a zálohové platby. Akontace může být již od 20 % (dříve 30 %), takže si od nás můžete odnést kolo například za 35 000 už při zaplacení 7000 Kč. Na druhou stranu minimální financovaná částka se snížila na čtyři tisíce, tzn. na leasing můžeme prodávat kola již od 5000 korun. Navíc se celé vyřízení leasingu dá zvládnout za cca 3/4 hodiny u nás v obchodě.“

Jak to tedy celé probíhá a co k tomu zákazník potřebuje?

Je třeba mít s sebou občanku a jeden další doklad (rodný list, pas, řidičák nebo zbrojní pas). Dále potřebujete potvrzení zaměstnavatele o výši výdělku a doklad o platbě nájemného (nebo telefonu, el. energie). Místo potvrzení o příjmu je možné použít danové příznání či důchodový výměr. V Katmaru si vyberete kolo, eventuelně si ho necháte pro sebe upravit. Obsluha s vámi vyplní návrh smlouvy, který zašle faxem na leasingovou společnost. Po přibližně čtvrt hodině přijde odpověď a zbývá pouze podepsat předávací protokol, složit zálohu a můžete vyrazit na první vyjíždku. Jak vidíte, je to velmi rychlé a jednoduché. Navíc, pokud máte nějaký dotaz či problém, je vám k dispozici naše Nonstop infolinka 0603-725893. V pracovní době pak telefon 02/33322587 (Po-St, Pá 9-18, Čt 9-20, So 9-12), nebo vás informují přímo v prodejně KATMAR, Pod Baštami 3, Praha 6.

Trekkingová, horská či freestylová kola můžete získat již po složení 20% zálohy v naší prodejně

KATMAR

BIKE CENTER

Pod Baštami 3, Praha 6 (70 m od metra „A“ Hradčanská, směr Hrad)
tel. 02/33 32 25 87

Otevřeno: Po-St, Pá: 9-18, Čt 9-20, So 9-12
Non-stop infolinka 0603-725893

DVĚ NOVINKY EVROPSKÝCH SJEZDŮ

GRASSBOARD – NOVÝ FENOMÉN SNOWBOARDISTŮ

Jedíte na boardu a nemáte kam jít a co sjet? Pak vítejte na grassboardu, prostředku, který může nejen prakticky všude a za jakýchkoli podmínek, ale také vám pomůže zlepšovat se v jízdě na boardu mimo sezónu.

Plány tohoto nového fenoménu adrenalinuchtivých teenagerů byly vytvořeny už v roce 1995, kdy se skupina rakouských snowboardistů, sužovaná mimosezónním splínem, rozhodla něco s tím udělat. Jde v zásadě o vylepšení původního horského skate-boardu, jenomže se ovládá spíše jako snowboard, neboť má volný systém předního kola osvojený z poslední technologie pro horská kola. Čím častěji naskočíte, tím větší získáte kontrolu a stabilitu.

V Evropě jsou v současnosti k mání tři modely boardů – dlouhý, střední a velikosti skatu. Jezdci na boardu preferují dlouhé modely, skatery a surfáře přitahuje spíš kratší verze. Boardy mohou být vybaveny brzdami pro extrémně klesající svahy nebo říditky pro jízdu městem, ale puristé dávají přednost holému boardu, který umožňuje provádět náročné kousky. Pouze britské boardy mají v současnosti popruhy na nohy, ale novější modely kontinentální Evropy mají vhodné úvazy, takže jezdcí se mohou opravdu rádně odvážat.

Budoucnost tohoto sportu závisí pravděpodobně na komunitě snowboardistů. Americký olympijský tým už začal grassboardy používat k tréninkovému účelům. Jedinou nevýhodou zůstává cena – zhruba 15 000 korun a skutečnost, že rotace si může dovořit jenom zkušenější grassboarder. Z technických parametrů zmíníme rozměry boardu; asi 125 cm dlouhý, 25 cm široký, váží 11 kg. Rám je z chromolybdenu, kola – terénní Sachs nebo menší ekvivalent. Desku tvoří sedmivrstevný dřevěný laminát silný jako pro skateboard. – ph –

ERIC BARONE: PRŮKOPNÍK SOPEČNÝCH SJEZDŮ

Třicetisedmiletý Francouz Eric Barone byl ještě nedávno nejrychlejším mužem, který se kdy řítí na dvou kolech bez motoru dolů po svazích. 9. dubna 1997 zaznamenal v Les Arcs světový rekord ve sjezdu na mountainbiku rychlostí 210 km v hodině. V únoru letošního roku ho rychlostí 212 km/h překonal další Francouz Christian Taillefer.

Dosáhnout 118 km za hodinu na sopec je těžší, než 210 km/h na sněhu, tvrdí Eric.

kdy měl v plánu havajskou čtyřtisícovku Mauna Kea, podle zdejší lidové tradice posvátnou bílou horu.

„Lidé si myslí, že sjíždět dolů po sopečném prachu musí být podobné, jako jet v prašnu.“ říká. „Ale je to jen částečně pravda, protože prach je jenom na určitých úsecích hory – zbytek svahu je pokrytý skalami a jámami všech tvarů a velikostí.“ Eric zahájil svůj rekordní havajský sjezd ve výšce 4205 metrů 16. ledna letošního roku. Vyčerpáný šplháním na vrchol, kdy mnohokrát vynesl svůj dopravní prostředek po zkušebních sjezdech. „Dosáhnout rychlosti 118 km v hodině na sopec je mnohem obtížnější, než dosáhnout 210 na sněhu,“ tvrdí Eric. „Vnímání rychlosti je znásožené stejně jako tření.“ V jednom místě na Mauna Kea Barone vjel do lávové řeky, jež se pohybovala rychlostí 30 km v hodině. „Nemohl jsem se bránit. Bylo to jako nesmírná, pomalu se pohybující řeka, bublající a hořící pod mými pedály. Moje pneumatiky začaly hořet, láva pod nimi tryskala a lepila se na paprsky kol.“

Na jakém stroji a s jakým vybavením se Eric Barone vydává na cestu? Bicykl si navrhl sám ve spolupráci s Variobike v Grenoblu. Rám je vyroben ze zluštěného hliníku se speciálně vyvinutými prototypovými částmi, např. poslední teleskopická vidlice od Rock Shox, předek, zadní diskové brzdy a osa od Boxera a Hopea. Speciální převod od Sincro Shift umožňuje rychlý přechod k vysokým rychlostem. Převodový systém zvyšuje efektivnost šlapání o patnáct procent oproti dříve testovaným zařízením. Hutchinsovy pneumatiky byly testovány na velmi drsných povrchích. Testy byly nezávatné: Barone jel několik metrů po tajícím povrchu v teplotě přes tisíc stupňů celsia a několik kilometrů na povrchu přes 200 °C – bez jediného píchnutí. Eric Barone doufá, že bude dávat kurzy ve spojení s Adventure et Volcans a organizovat výlety na Etnu, Stromboli a sopky v Auvergne. Možností zůstává i výlet na Havaj. – ph –

Barone se připravuje na nový rekord v Les Arcs, kde se pokusí překonat hranici 220 km v hodině pomocí tajné technologie. Objevil se v mnoha filmech, kde provádí dovedné kousky na skútrech a horských kolech. Tento extrémista je však rovněž vášnivým vulkanologem.

„Vulkány mě fascinují. Jsou živé, dýchají. Připomínají mi, že příroda je všemocná a že se musíme naučit respektovat ji.“ Loni v létě sjel Barone na biku tři evropské ohnivé hory, včetně italské Etny a Stromboli. Připravoval se tak na letošní leden,

DIVOKÝ HYBRID JMÉNEM SNOWSCOOT

Zprávy z loňské zimy hovoří o neidentifikovatelných létajících objektech v Alpách, kterým místní říkají snowscoot. Mladíci na nich se však baví lépe než průměrní zelení mužičkové. A lidé o nich nevyrábějí hloupé televizní pořady.

Snowscoot je vlastně křížence mezi BMX a snowboardem. Vyvinul ho v posledních pěti letech Francouz Franck Petoud. Další přídavná zařízení a nápady francouzských vlekařů umožnily vstup do zábavních parků na mnoha místech Evropy. „Na snowscootu je bezvadné, že po pár hodinách tréninku můžete skočit přímo na věc,“ říká Petoud. Výroba a prodej za posledních pár let ohromně stouply jak ve Francii, tak v dalších zemích. Organizátoři prvního evropského mistrovství v Courchevel měli přes 70 přihlášených závodníků. Spojení slalomu, boardingu a volného prostoru se zdá být příkazem dne.

Řídítka nabízejí bezprecedentní možnosti pro radikální styl a posouvají hranice BMX i snowboardu. Jezdci popisují příbuznost s pohybem na boardu kombinovaným s kaskadéřskými jízdami. Jako u všech odvozených sportů na sněhu se budou tradicionalisté usklíbat a vymyslet úrážky pro obdivovatele scootu. Ale co na tom záleží? Úzkoprsí lidé a snobové nedostanou příležitost prožit neřádanou čistotu radost z novinek. Můžete to zkusit už v nadcházející sezóně.

Snowscoot má říditka jako BMX a kloubovou desku jako snowboard. To je ideální pro směs BMX-boardových pohybů ve vzduchu. Letecké manévry jsou kontrolovány z tříbodového pákového převodu.

Z REDAKČNÍ POŠTY

Tak si občas myslím, že jsem trochu divněj. Baví mě couvat v zimě lesem, po horách a spát venku. Díky vašemu časopisu jsem se dozvěděl, že existují lidé mé krevní skupiny. V listopadu jsem přijel do Klínce za Měchenicemi na vámi oznamené Rysádkovo zimní táboření. Již od vlaku byl vidět oheň, byl u potoka a kousek bokem stálo pár stánů. Rysák mě uvítal na svém zimním táboření, které již pořádá třináctý rok. V Klínce to bylo poprvé. Z kroniky jsem se dočetl, že to začalo na Bilinském kopci Bořeň, další byly kousek od Milešovic, na hrade Šumburk u Klášterce n. Ohří, na Čermolických skalách a loni v Srbsku v Alkazaru.

Tábořníci bylo kolem padesáti, převážně trampové, ale i turisté. Dost mě překvapili dva, jednomu bylo 73 a druhému 72, všechna čest. Pak tam byla jedna holčička, tak do 3–4 třídy. A to mě doma říkaj, že jsem cvok, co spí v zimě venku. Tady byla přímo pastva nádherných cvoků. Večer se hrálo na kytary, povídky ve vitýpy a Rysák (Petr Vránek) vyprávěl o Kanadě, jak couval po Skalických horách a také o pátém celosvětovém potlaclu v Britské Kolumbii, o Čechách co žijí na Yukonu, Teslinu atd...

Zimní táboření bylo pro mě nezapomenutelné a těším se na další. V upomínku byl dáván popsáný dřevěný kolíček na prádlo, sešitek Tchoř č. 5, kreslený humor k zimnímu táboření. Jarda – zimní tábořník

**kamarádi
K. RYSÁKOVO ZIMNÍ
+ TÁBOŘENÍ**

**HORKÝ CAMP T.O. VENTURER
ROVERS**

DNE: 19-21. 2. 99
ZVĚTONY BAY PERRY & RYSÁK

Trat: ČERČANY – SVĚTLÁN SÁZ
Výstupní stanice HORNÍ LEDEC

dále Žourem HRADEC, PROŠIČKA, OHOŠT
T.O. LUMBERMEN & T.O. BERG VIGABUND
T.O. VENTURER ROVERS

KDY A JAK POSTAVIT IGLŮ?

Sněhový zábrab již pomohl v našich krajích v překárných chvílkách řadě dobrodruhů. Jsou však situace i zeměpisné šířky, kdy zábrab nestačí a nemáme-li stan, pak je ideální chvíle pro postavení známého přístřešku Eskymáků – sněhové jeskyně neboli iglů.

Iglů se vyplatí tehot, když hodláte založit základní tábor a vyrazet na denní výlety, či na dlouhých expedicích. Roald Amundsen, norský výzkumník z přelomu století, první člověk, který dosáhl jižního pólu, si postavil velmi vypracovaný domov pod sněhem v Antarktidě, aby přečkal zimu. Žil ve sněhové jeskyni 6 měsíců. Bližší zima, a tak, než se vydáte do zimní krajiny bez stanu a s představou sněhového paláce v hlavě, měli byste o stavění iglů vědět pár věcí.

1) Před všechny historiky prosvědčivých horálů, kteří přežili díky tomu, že vykopali jámu do sněhu holými rukama, pro stavbu iglů musíte mít lopatku na sněh, měli byste o stavění iglů vědět pár věcí.

2) Trvá obvykle 2-6 hodin vyčerpávajícího kopání a dolování, než postavíte sněhovou jeskyni. V ideálním měkkém sněhu lze vykopat malou postačující jeskyni asi za hodinu. Dolování mámy ve sněhu tvrdým jako cement můžete stavět i celý den.

3) Je prakticky nemožné zůstat při stavbě sněhové jeskyně suchý. Pokud se vám podaří nepromáčet se, zatímco se plazíte kolem po rukách a po kolenu, pak všechno to kopání určitě zmáčí vaše šaty potom.

4) Ve sněhové jeskyni není takové teplo, jak praví legendy. Pokud se uvnitř příliš oteplí, stěny začnou tít a strop se může propadnout. Přesto vám v iglů může být tepleji než ve stanu, pokud se vám podaří postavit ho, aniž byste se zmáčeli, a tak se vyhnete prochlazení. A samozřejmě – pokud ho postavíte správně. Takže tady je návod na stavbu dokonalé jeskyně ze sněhu.

sím tělem shromažďovalo nad úrovní vchodu. Na rozdíl od stanu si sněhová jeskyně podrží toto teplo díky dobré izolaci. Pokud budete kopat přímo nebo dokonce dolů, všichni ledový vzduch zvenčí se škodolibě nažene přímo do vaší sněžné jeskyně a změní ji v ledovou hrobku.

Kopejte tedy vzhůru asi 60 cm a pak dále dovnitř. Musíte být dost blízko střechy závěje, abyste mohli prorazit vzduchové průduchy v obývaných prostorách. Nyní kopejte asi 2 metry přímo dozadu. To je širší místo na spaní. Mělo by být dost široké pro vaši skupinu, abyste mohli spát jeden vedle druhého, aniž by se krajní tlačili na sněh. Je-li závěj pevná, nebude nutné místo na spaní nijak udušávat. Ať není vyšší než 1,2 metru v místě, kde bude vaše hlava. Potřebujete jen dost místa, abyste si mohli sednout a obléci se. Z oblasti, kde bude hlava, se bude střeška svažovat k nohám. Uhladte lopatkou a rukama v rukavicích strop a střechu předním do tvaru kupole. To je architektonicky nejpěknější tvar – dobrá zpráva pro všechny, kdo se obávají, že se stavba zhroutí. Navíc odvádí kapky od vás a vašeho spacáku.

Jakmile jste vyhloubili svou jeskyni, vylezte a začněte vyřezávat sněhové bloky, abyste mohli vyzít vchod. Ponechte jen malý otvor, asi 90x90 cm u samého dna podlahy, s románskou klenbou.

Abyste získali pěkný blok sněhu, vyřezáte v pevném sněhu lopatkou kvádř 90 cm dlouhý, 60 cm široký a 60 cm hluboký. Každý větší by vám totiž způsobil potíže při zvedání. Opatrně blok pažením uvolněte. Vlezte zase dovnitř a začněte s vnitřním vybavením. Vaří můžete buď přímo na spací ploše, nebo si vyhrabte poličku v předstěně. V každém případě

– Zvláštní pozornost věnujte ploše na spaní. Ať je dokonale hladká a v jedné rovině. V noci ji vaše tělesné teplo promění v ledové lože a každý zapomenutý hrbolek bude velmi zřetelný a nepohodlný.

O chování v zimě existuje spousta rad, kterých byste měli dbát. Jen se zepetejte někoho, komu říkali, že nikdy nemá olizovat zmrzlý kov – a kdo to přesto udělal. Na druhé straně je několik moudrostí, které byste rozhodně neměli ignorovat. Fakta stojí proti mýtům.

Mýtus 1: Třetí omrzlou kůži sněhem.

Fakta: Omrzlá kůže by měla být zahřívána na jemným kontaktem s jinou kůží, například s břichem jiné osoby. NIKDY nepřibližujte omrzlou kůži k ohni. Rozmrtlá kůže by měla být chráněna před opětovným omrznutím. Ihned vyhledejte lékařskou pomoc.

Mýtus 2: Chladno není nebezpečné, pokud nemrzne.

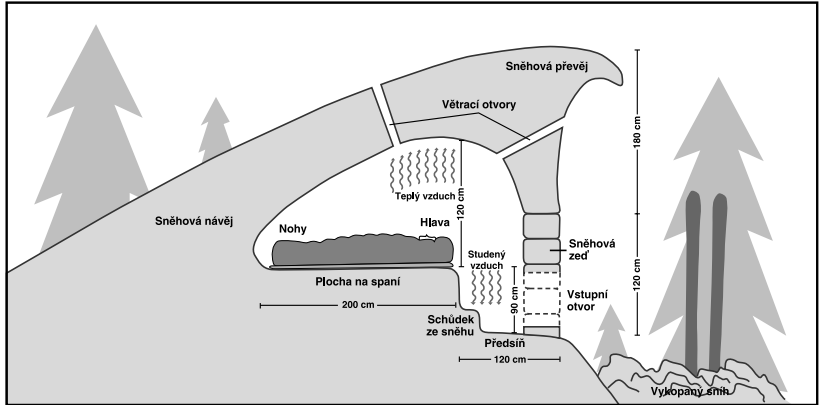
Fakta: Mnoho lidí trpí hypotermií v teplotách nad bodem mrazu. Teploty mírně nad nulou mohou způsobit prochlazení střední části těla, pokud jste mokří nebo vystaveni větru.

Mýtus 3: Hlt brandy vás zahřeje.

Fakta: Obsah bernardýnova soudku vám víc uškodí, než pomůže. Alkohol způsobuje roztažení cév, což má za následek pocit tepla, ale zvýší se tepelné ztráty, neboť se více krve dostává k povrchu těla. Nebezpečný je i zhoršený úsudek a ztráta koordinace, které s sebou přináší konzumace alkoholu.

Mýtus 4: Když se přestanete třást, budete vám dobře.

Fakta: Třás může významně přispět k zahřátí těla během prvního stadia vystavení chladu, ale člověk v hluboké hypotermii se potívat třást. To je signál, že nastanou větší potíže. V takovém stadiu přichází ztuhlost, obtížná chůze, inkoherence a další symptomy. Rychlá lékařská péče je životně důležitá. – ph –

Začněte se závějí, která je mimo lavinové nebezpečí, nejlépe mezi stromy. Závěj by měla být alespoň 3 metry vysoká a mít svislou přední stěnu s převísem na závětrné straně. Sněh by měl být pevný, ale ne hutně upěchovaný větrem či zledovatělý. Pokud nemůžete najít vhodnou závěj, postavte si ji z hromady sněhu asi 2,5 metru vysoké. Pěchujte sněh dolů, nechte hromadu asi hodinu sednout, než do ní budete kopat. Poté uplatňujte stejná pravidla jako při kopání v závějí. Použijte lopatku se silnou čepelí, začněte 2-2,5 metru pod vrcholem závěje. Čím strmější svah, tím lépe. Nechte gravitaci udatel co nejvíce práce.

Nestarejte se o to, aby byl otvor malý. Zpočátku vysekejte vchod asi 1,2 x 1,2 metru. Pokud se budete snažit udržet vchod příliš malý, donutí vás to ležet na břiše jako svišť a vyházet sněh rukama a nohama (čti – totálně se zmáčet během 3 minut). Vykopecjte zpočátku větší vchod, abyste mohli stát a snadno házet sněh přes rameno. Kopejte přímo asi 1,5 metru, pak vzhůru. Tohle je zásadní. Podlaha vašeho obyvatka s ložnicí by měla být nad stropem konečného vchodu. Největší chybou většiny budovatelů sněhových jeskyní je, že kopou horizontálně nebo dokonce směr dolů. Pamatuje, že chladný vzduch klesá, teplo stoupá. Potřebujete, aby se teplo vytvořené va-

je nutné použít lyži nebo hůlku a prorazit vzduchový otvor nad vařičem. Občas nějaký zimní táborník zahyne na otravu kyslíčnickem uhelnatým ve sněhové jeskyni, která nebyla větrána. Budete potřebovat dva další vzduchové otvory – jeden nad plochou na spaní, jeden v předstěně.

Při vaření hodně stoupne teplota uvnitř jeskyně a stěny zvlhnou. Když vaříč vypnete, na stěnách a stropu se vytvoří led. Sněh dýchá, ale led ne. Bez správně větrání byste se mohli udušit. Vzduchové otvory vyžadují pravidelnou údržbu, aby se z nich odstranily navátý a napadaný sněh. Občas do otvoru vražte lyži či hůlku.

Zde jsou ještě další vyzkoušené a osvědčené nápady, jak si usnadnit stavbu sněhové jeskyně: – Při hloubení se střídáte. Jeden odpočívá, zatímco druhý kope. Zmenšuje to únavu a méně se zapotíte.

– V měkkém sněhu je ideální velká hliníková povrchová lopata. Ve ztvrdlém sněhu je lepší lavinová lopata z nylonu, plastiku a hliníku, která se používá jako zachránářská. Ať už používáte jakoukoliv lopatu, není vhodné ji zabořit a pak páčit rukojetě. Takhle snadno zlomíte čepel.

– Sněžná píla se hodí pro řezání stejných sněhových bloků.

POTŘEBY PRO POBYT V PŘÍRODĚ

Beskyd

stany pro všechny druhy turistů

NOVÉ modely ATAK

- ❖ lehké dvouvrstvé „kopule“;
- ❖ nepropustnost tropika až 4000 mm dle druhu materiálu, podlahy přes 10 000 mm sloupce vody,
- ❖ horkovzdušné „zalepené“ švy,
- ❖ duralové konstrukce, rychlá stavba,
- ❖ nízké ceny, zimní slevy a záruka 24 měsíců!

HORIZONT

oblečení pro sport, turistiku a pobyt v přírodě

NOVINKA – tkanina SUPER BRETEX

- ❖ paropropustná a větruzdorný materiál, poddajný a trvanlivý i za nízkých teplot,
- ❖ nepropustnost i přes 12 000 mm,
- ❖ horkovzdušné „zalepené“ švy na speciálním zařízení firmy PFAFF

NOVĚ SIJEME oblečení z větruzdorné tkaniny PERTEX[®] a termotkaniny POLARTEC[®]

Kvalita pro náročného, ceny pro každého!

JUREK S+R

výroba a firemní prodejna
739 13 Kunčice pod Ondř. 304
tel.: 0656/85 00 32, fax: 85 01 08
http://frenstat.cesnet.cz/~jureskr/
e-mail: jureskr@frenstat.cesnet.cz

VECHUTNEJTE SUCHO A POHODU

Horolezecká škola

Vít Novák

ADRENALIN SPORT

pořádá celoroční výcviky a sportovní akce:

**vysokehorská turistika
skalní lezení
horolezečství**

Informace žádáte:
Partyzánská 2496
390 03 Tábor

tel.: 0361/344 85 (záznamník)

Jistota pohybu.

Horolezecká škola – Český ráj

Vám nabízíme

KURZY HOROLEZEČTVÍ

Horolezecká přírodovědná činnost

Mgr. Jiří Odánova, Rybní Důl 754,

294 01 Bakov n./Jizerou, Tel.: 0329/781453

Jetě s kompetentním partnerem

SPORT ČESKÝ RÁJ

Horolezecké a outdoor vybavení

Speleologie, Canyoning, Výškové práce

Odborný poradenský servis

Slevy 3-10 %

Nerudova 616, 293 01 Mladá Boleslav

Tel.: 0326/723364

(vchod z Čechovy ul./250 m od aut. nádr.)

OSM TISÍC NA ČESKÉM RODEU

Už druhým rokem existuje ve westnovém městečku Šiklův mlýn v Zvole nad Pernštejnem nádherná rodeová aréna, která patří k největším na evropském kontinentu. Letošní kaubojový svátek, který potěšil srdce přátel westernu a romantiky, se konal v polovině srpna. Počasí přálo a k rodeové aréně se sjelo na osm tisíc diváků ze všech koutů vlasti, takže fotbalové svatostánky byly zavřít.

Nadšené publikum se mělo skutečně na co dívat: jízda kolem barelu (barel race), oddělování dobytka, lasování či zachrana (jezdec zachraňuje kamaráda, který koně ztratil) – to byly, jen námatkou, disciplíny, které diváky uváděly do varu. Zlatým hřebem programem nabitého dne však byla bezesporu jízda na jalovicích, které v „českomoravském“ rodeovém provedení nahrazovaly americké divoké býky. A jistě nejen divák, a ostatně i jezdec, byl překvapen, kolik vitality, temperamentu a „potměšlosti“ se v mladých dobytčatech vlastně skrývá. – J.M.K. –

GAIA – cestovní a vzdělávací agentura
Drahobojlova 52, 190 00 Praha 9, tel./fax: 02/684 84 07, Email: gaia@telecom.cz

PRO VŠECHNY, KTERÍ CHTĚJÍ POZNAT SVĚT A SAMI SEBE, NABÍZÍME V ROCE 1999

> **MALAJSIE** „Za přírodou a původními obyvateli“
26. 2.-27. 2. 1999

Malajský poloostrov, treky pobřežní mangrovovou džunglí, pralesy horského pásma, čajovníkové plantáže, palmové háje, vesnice původních obyvatel, koupání a trek na pustém ostrově, historické a kulturní památky...

> **BORNEO** „Malajsie – Sabah a Sarawak“
8. 3.-12. 3. 1999

Treky děsných pralesy za vzácnou faunou a flórou (orangutani, nosatí opíčky, orchideje), výstup na nejvyšší horu, nejdelší jeskynní systém jihovýchodní Asie, národní parky, treky mangrovovou džunglí, koupání a potápění...

> **NEPÁL** „Od Annapurny po Chitwan“
6. 3.-30. 3. 1999

Jaro je v Nepálu období vzrušeného rododendronů a orchidejí. Trek do oblasti Annapurny, trek v tropické džungli Chitwanu, projížďka na slonoch, kultura, historie a buddhismus v Kathmandu i horách...

> **INDONÉSIE** „Java, Bali, Lombok, Flores, Rinca“
6. 3.-14. 6. 1999

Ostrov a ostřivky s nepřehledným množstvím rozdílných kultur, nabízejí dobrodružství, jež se v moderním světě už těžko hledá. Činné sopky, ržová pole, starobylé chrámy, komodští draci, nádherné pláže a zajímavá historie...

> **ARMÉNIE** „Čarovná země Malého Kavkazu“
18. 6.-8. 7. 1999

Svět arménských klášterů, historických památek a života na hranici křesťanství a islámu. Malebné hory, divoké kaňony, koupání v blankytném jezeře a termálních pramenech, výstup na nejvyšší horu Aragac...

> **BAJKAL** „Smaragdové průzračné dobrodružství“
18. 6.-22. 7. 1999

Cesta Transsibiřskou magistrálou, život zabajkalských kmenů, trekning pobřežím Chamar-Daban, přechod ostrova Olchon, romantické zátky, rybaření, koupání pro otužičky...

> **KAVKAZ** „Toulky pod Elbrusem“
2. 7.-24. 7. 1999

Trekning překrásnou přírodou Velkého Kavkazu, výhledy na šitý zvučných jmen, sedla Nakra a Bečó, dolina Bakšan...

> **PERU** „Po stopách Inků“
28. 7.-22. 8. 1999

Velkolepé incké památky, světoznámé pouštní obrazce, trekning po dně nejlhubšího kaňonu světa, plachtící kondori, putování starou inckou stezkou k Macchu Picchu, táboření u indiánů na jezeře Titicaca...

> **dále nabízíme: UKRAJINA, KÁMBAĐ, BULHARSKO, VIETNAM, PÁKISTÁN, INDIE, TÁN-ŠAN, ISLÁN...**

ZAJISTÍME LETENKY DO CELÉHO SVĚTA • HLEDÁME CESTOVATELE PRO NAŠI DATABANKU
KATALOG ZDARMA ZAŠLEME A VAŠE DOTAZY RÁDI ZODPOVÍME

Několik tisíciletí poté, co Mojžíš sestoupil ze Sinaje s deseti příkázáními, jak správně žít, přišla parta horolezeckých nadšenců z oblasti kolem Seattle – The Mountaineers – se svým vlastním desaterem pro bezpečný a správný život ve volné přírodě. Seznam vešel do obecného povědomí pod názvem Ten Essentials. Obsahuje deset částí výstroje, které by měl každý zálesák nosit s sebou do divočiny. Seznam se objevil poprvé v roce 1930 a od té doby byl v různých variantách přetiskován v řadě publikací o přežití či používání v mnoha kurzech života v divočině. Nebude možná na škodu, když si i ve věku GPS, mobilních telefonů a zničené přírody tento původní seznam připomeneme. Každý může poté rozhodnout, zda jemu osobně vyhovuje.

DESATERO POMŮCEK DO PŘÍRODY A DIVOČINY

1. MAPA

Desítky příběhů vyprávějí o ztracených turistech v divočině, kteří by se vyhnuli problémům, kdyby se prostě poradili s jednoduchou mapou. Po několika denním blouzení se tihle bezradní táborníci vrátili prochládlí, unavení, hladoví, dehydratovaní ne-li hůř. S odpovídající mapou a základní znalostí, jak v ní číst, můžete posoudit vzdálenosti, najít zkratky a rozlišit přímé cesty od cest vedoucích v kruhu.

2. KOMPAS

Zachránáři znají bezpočet historek o turistech, kteří se motají mimo jasné, dobře označené cesty. Spolu s dobrou mapou a schopností orientovat se vás kompas vyvede z husté houštiny, z jednotvárné zimní krajiny i z neprošlápané tundry. I když jste pouze zmatení, s mapou a kompasem dokážete určit, kde se právě nalézáte a kterým směrem vede vaše cesta.

3. BATERKA S NÁHRADNÍMI BATERIEMI A ŽÁROVKOU

Zachránáři mají spoustu práce s turisty bez baterek, které musejí přivádět zpátky z horských hřebců i lesů osvětlených měsíčním svitem.

4. JÍDLO NAVÍC

Pokud nehoda nebo nečekaná událost změní váš itinerář, změní se i vaše jídelní plány. Kručení v bříše může být velkou motivací, ale hladovějící tělo funguje v krizových situacích špatně. Budete potřebovat další palivo, abyste v neplánovaných dnech a nocích zůstali v teple, ostražití a s dostatkem energie. Vezměte si jídlo navíc aspoň na jeden den, nejlépe energetické potraviny, které je možné ihned konzumovat. Zásoby zvýšte, pokud plánujete delší pobyt ve vzdálených a nepřístupných oblastech.

5. OBLEČENÍ NAVÍC

Hypothermie se dostavuje rychle, pokud jste ztraceni, polámaní nebo

promočení. Abyste se vyhnuli mrazivému větru a přežili nocování bez přístřešku, je dobré vzít s sebou jednu rezervní sadu teplého, nepromokavého oblečení. V mírném podnebí to může znamenat syntetickou základní vrstvu, svetr s vlnou a nepromokavý kabát. Zásadní je vytvořit několik vrstev nevláknitého oblečení, které vydrží prudké změny počasí a aktivity.

6. SLUNEČNÍ BRÝLE

Sněžná slepota vás oslabuje. Vaše rohovka vypadá, jako byste po ní přešli smrkovým papírem. A také se tak cítíte. Lidé, kteří se pohybují ve větších výškách, přísahají na sluneční brýle s UV filtrem. Narazíte na sníh, který ještě neroztál, a tyhle brýle na jednu zachránáři vaše oči i váš výlet. Vyberte si takové, které zadržují 97–100 % UVA a UVB záření.

7. BALÍČEK PRVNÍ POMOCI

Představte si, jak lezete z neznámé hory, zatímco se stmívá. Mapa, kompas a čelová lampa vám pomohou vyhnout se 150 metrů vysokému srázu, ale náhle zaútočí průjem. Ztrácíte drahocenný čas ve křoví, křeče a dehydratace vám berou sílu a omrzliny vás nutí škřípat zuby. To je jeden z možných scénářů. Jiná možnost je při prvním útoku popadnout Imodium ze své dobře zásobené lékárníčky a jít dále. Je také nutné vědět, jak který lék použít.

8. KAPESNÍ NŮŽ

Existuje řada situací, kdy je pro zachranu života potřebná čepel: rozříznutí oděvu, abyste posoudili zranění, uříznutí obvazu na ránu, vyhloubení jamek pro upevnění větvem zbořených stánů, nařezání větviček na přípravu podpalu... Nemusí být přítom feč o šestipalcovém noži na stahování kůže nebo o nástroji se třemi šroubováky.

Sám v divočině – co si s sebou vzít?

9. ZÁPALKY

V NEPROMOKAVÉM OBALU

Možnost rozpustit sníh a získat tak vodu, připravit teplé jídlo anebo vyslat kouřové signály začíná u spolehlivých zápalek. V některých situacích, jako je nucené bivakování ve větrné bouři, může zapálení ohně doslova znamenat rozdíl mezi životem a smrtí.

10. PODPAL

Votivní svíčka, zápalná směs nebo suchý troud, zkrátka kousek snadno zapalitelného paliva může urychlit zapálení ohně a pomůže rychleji se vyrovnat s následky pádu do ledové vody nebo se selháním vaříče.

KAŽDÝ PODLE SVÝCH ZKUŠENOSTÍ A PODMÍNEK

Každý dobrodruh má ještě vlastní zkušenosti s tím, co a v jakých podmínkách si vzít na cestu do přírody. Zde jsou některé z dalších věcí, které se ve výprávených zkušených zálesáků a horalů či v různých publikacích objevují: voda, píšťalka, jasně zbarvená vyměňovací páska, vaříč, 15 metrů lana, reflexní a teplo udržující přikrývka, pytle na odpadky a zdravý rozum jako jedenáctý nezbytný bod předchozího desatera. Žádné vybavení nezachrání někoho, kdo nemá zkušenosti, znalost a dobrý úsudek. To znamená vědět, kdy se vrátit, kdy vytáhnout vlněnou bundu a jak se zorientovat

v husté mlze. Znamená to nechat rodině své cestovní plány a nezapomenout na baterku a kompas. Desatero je určeno pro dobrodruhy, kteří používají známé nástroje, fungující v součinnosti a zajišťující, že výlet skončí stejně dobře, jako začal.

— ph —

Hledám zájemce o skialp v Rumunsku, možný přechod pohorí. Zn.: žádný extrém. Tel.: 0603/835411

klub cestovatelů a romantiků
KUDRNA

BRNO

- HORSKÁ TURISTIKA
- CYKLOTURISTIKA
- DALEKÉ VÝPRAVY
- POZNÁVACÍ ZÁJEZDY

Z novinek v roce 1999:
Ekvádor a Galapágy ✦ Andy
Mexiko ✦ Čína ✦ Tibet
Austrálie a Tasmánie

Katalog všech zájezdů KUDRNA 99
Vám zašleme rádi a zdarma.

CK KUDRNA, Bašty 2,
P.O.Box 714, 663 14 Brno
tel.: 05/4221 6764
fax: 05/4221 6763
http://www.kudrna.cz
e-mail: kudrna@kudrna.cz

CENÍK INZERCE PRO ROK 1999

Dvouměsíční Dobrodruh je nejrozšířenějším outdoorovým časopisem v České republice. Je prodáván ve více než 100 sportovních a outdoorových obchodech, předplatitelům v Čechách i v Slovensku a rovněž v běžné stánkové distribuční síti. Dvouměsíčník vychází vždy poslední týden sudých měsíců, tj. koncem února, dubna, června, srpna, října a prosince.

CENY ČERNOBÍLÉ INZERCE (bez DPH)

	1 cm ²	19,- Kč		
1/8 strany (144 cm ²)	2700,- Kč	1/2 strany (566 cm ²)	10 800,- Kč	
1/4 strany (288 cm ²)	5400,- Kč	1 strana	19 800,- Kč	

CENY BAREVNÉ INZERCE (bez DPH)

Barevná inzercce je pouze o 20 % dražší než černobílá. Její ceny jsou následující (barevnou inzercce přijímáme od velikosti 1/8 strany výše):

1/8 strany	3240,- Kč	1/2 strany	12 960,- Kč
1/4 strany	6480,- Kč	1 strana	22 000,- Kč

SLEVY

Při objednávce minimálně 3 černobílých inzertů velikosti nejméně 1/8 strany v jednotlivém roce dostane inzert 17% slevu na všechny inzertní otiskované v tomto roce.

UZÁVĚRKA

Pro jednotlivá čísla vždy k poslednímu dni předcházejícího měsíce, tj. pro č. 1 k 31. lednu, pro č. 2 k 31. březnu, pro č. 3 k 31. květnu, pro č. 4 k 31. červenci, pro č. 5 k 30. září a pro č. 6 k 30. listopadu.

Objednávky přijímá redakce časopisu Dobrodruh,
Žitovnická 2389, 106 00 Praha 10, tel. 0603 554943, fax 02/768879

Z dějin dobrodružství • Z dějin dobrodružství

MAPOVÁNÍ HIMÁLÁJE, PANDITÉ A POSVÁTÁ HORA KAILÁS

Himálaj pro svou nepřístupnost dlouho lidem odolával. Naši předkové se hor vůbec obávali, neboť byli přesvědčeni, že jsou domovem džblů a duchů. Patrně prvním Evropanem, který mohutné himálájské horstvo překročil od severu k jihu, byl jezuita, vynikající teolog a matematik

Johan Gruber. V roce 1661 opustil se svým přítelem Albertem D'Orvillem Peking směrem na jihozápad do Tatarské pouště, přešli pohoří Kun Lun a o osm měsíců později se ocitli v Tibetu, ve Lhasě. Pak pokračovali dále na jih a brzy stanuli tváří v tvář Cho-Oyu a Everestu.

Místní, stejně jako obyvatelé Pákistánu a Indie, oedávna smýšleli o Himálaji jinak než Evropané. Dobře si uvědomovali svoji závislost na řekách, které napájí sněž z hor, a proto vysoké štíty uctívali. Stezky, vedoucí skrz hory, byly posety svatyněmi, vlády tu modletevní praporec a lidé vrcholům projevovali stejnou úctu jako bohům. Rok co rok směřovali pouťovníci do hor a brodice se ve sněhu podléhali stejně extázi jako ti, kteří se vrhali do posvátných vod Gangy. Za nejposvátnější ze všech himálájských vrcholů platil Kailás.

Každý Tibeťan touží za svého života podniknout dvě poutě, kterými získá podstatné zásluhy a ulehčí si jimi vstoup do dalšího vtělení. Ta první ho zavede do Lhasy, do chrámu Džokhang, kde je uložena vzácná zlatá socha Buddhy Šákjamuniho. Jako dar jí svému manželovi králi Songcän Gampovi přinesla v šestém století čínská princezna Wen-čcheng. Druhou poutí je cesta na opačný konec Tibetu, ke Kailásu. Pro buddhisty je Kailás středem světa. Hinduisté tuto horu ztotožňují s mýtickou Mériou a na její vrchol umístili nebeský trůn bohy Šivy a jeho manželky Párvaty.

Kailás leží v málo známé oblasti západního Tibetu na sever od hlavního hřebene Himálaje ve výšce 6174 m. Její jedinečný tvar téměř pravidelné pyramidy z ní činí čarokrásnou horu. Tibeťané oblast nazývají Kang Rinpočche, což znamená Drahočasný sněh, nebo také Ledový klenot. Považují Kailás za místo, odkud vytékají čtyři důležité veletoky, které zásobují vodou značnou část Asie. Podle symboliky tyto řeky vytékají z úst několika zvířat: na severu Indus ze lvího hrdla, na jihu Karnali z pavího zobáku, na západě Satledž z úst slona, na východě Tsang-po, známější pod názvem Brahmaputra, z hlavy koně.

Dávni hinduističtí pouťovníci sledovali tyto řeky skrz Himálaj až k jejich pramenům na Tibetské plosině, stejně jako v devatenáctém století jimi muži ze subindického kontinentu, kteří se také snažili dostat na sever, pouze s tím rozdílem, že měli jiný motiv. Mapování. Prováděli zde totiž velký trigonometrický průzkum. Jejich gigantický projekt bývá považován za největší úspěšnou akci v dějinách geografie všech dob. Trval paděsal let a představuje více než deset milionů hodin lidské práce. Staž se základem pro všechna další asijská mapování.

Od roku 1850 pronikaly do Himálaje týmy britských průzkumníků a zanechávaly za sebou na vrcholech triangulační body. Takové týmy obyčejně tvořili jeden nebo dva Evropané a tři až čtyři rodilí Kailásané. Jejich horolezecké úspěchy byly téměř neuvěřitelné. V době, kdy se evropské horolezci potýkali s výškami kolem 4000 m n.m., Kailásané v Himálaji a v Karakoramu zcela běžně zdolávali výšky kolem 6500 m n.m. – pravděpodobně nejvyšší vrchol byl dosažen v r. 1869 neznámým Kailásanem, který se i s teodolitem dostal na vrchol hory Šhila (asi 7830 m).

Ve druhé polovině 19. století se britští průzkumníci stali kvůli řadě incidentů personami non grata a museli průzkum oficiálně ukončit. Šéf mapování,

Thomas Montgomerie, se proto rozhodl vyslat do terénu speciálně vycvičené Kailásany. Tito muži byli zvyklí pochodovali v uniformách 2000 kroků na jednu míli; počítali a zaznamenali každý krok a určovali nadmořskou výšku i v noci za použití sextantu a rutti. Když byli chyceni, dokázali čelit prakticky všemu – nemoci, vězení i nehoršímu mučení nebo dokonce i smrti. Těmto domorodým průzkumníkům se říkalo pandité. Jedním z nejznámějších panditů byl Nain Singh. Montgomerie si do svého deníku o něm

chozího platil Kailás.

Pandit Nain Singh

zaznamenal: „Když jsem viděl, jak často se Tibeťané věnují svým řízením a modlitebním mlynkům, doporučil jsem svým panditům, aby si vzali obojí. Podstatné bylo, že když počítali své kroky, nesměli být vyrušováni svými přáteli. Pandit Nain Singh zjislil, že nejlepší je, když bude pochodoval na konci karavany a roztocí mlynek vždy, když uvidí někoho přicházející. Buddhisté, kteří se pomocí mlynků modlí, se nacházejí v jistém rozpoložení a nikdo je neruší. Jeho mlynek vypadal jako každý jiný, ale uvnitř místo běžné modlitby Om maní padme hum, byly svitky papíru, na něž zaznamenával kroky. Panditův řízenec, namísto obvyklých 108 kuliček, jich měl 100: každá desátá kulička byla o něco větší. Za každých 100 kuliček jednu vhodil, tudíž tato věšit představovala 1000 kroků, tedy půl mile atd. Rovněž přendáset ruť ve velmi tvrdých podmínkách bylo obtížné, ale Nain to dokázal. Část jím nesl ukrytou v kosošvové ořechu, část v mušli, uzavřené voskem...“

Nain Singh, který se těšil značné věčnosti, dostal za úkol posbírat informace o Lhasě. V roce 1865 se přidal ke karaváně, která opustila Sikkim a směřovala k zakázané Lhasě. Samozřejmě hned začal počítat kroky. Ze Sikkimu do Lhasy je to zhruba 2500 km: čili cesta Naina byla dlouhá 3 160 000 kroků, z nichž každý spočítal a zaznamenal. Když se dostal do města, zafixoval si pevně stávnou a pak se jal shánět údaje o tom, jak lidé bydlí, jaké vyznávají náboženství, jakou mají armádu, co pěstují a co vyvážejí a dovážejí do své země. Na

konci osmnáctého měsíce se vrátil zpátky k Montgomeriemu s daleko více informacemi o Lhasě, než přinesli všichni Evropané do té doby dohromady. Za své cesty byl odměněn – získal Zlatou medaili Britské královské geografické společnosti.

Dalším panditem, o kterém se zachovaly záznamy, byl Kinthup. Jeho úkolem bylo sledovat toky řeky Brahmaputra. Existovala domněnka, že řeka Tsang-po, která pramení na svazích posvátné hory Kailás a protéká východně od Lhasy, by mohla být ta stejná řeka jako Brahmaputra, jež v délce přes tisíc kilometrů směřuje do Bengálského zálivu.

V přibližně dvousetkilometrovém úseku se obě řeky zmatečně rozlévají a nedají se sledovat; tam, kde se Tibetská plosina stýká s plániní Arunachal, vzniká neprůchodná oblast plná přejeř, vodopádů, hlubokých soutěsek a nejnervnějších deštových srážek na světě. Kapitán Královských inženýrů přišel na nápad spustit speciálně označené kmeny na řeku Tsang-po a sledovat, zda se neobjeví na Brahmaputře. Tohoto úkolu se měl zhostit Kinthup.

Podalho se mu dostat do Tibetu v předvečer zasloužení za sluhu jednoho mongolského lamy. Lama prožíval v Tibetu určité radostnější chvíle než pandit Kinthup. S ostatními kolegy se bavil v klášteře celých šest dní, pak dokončil své cestě k řece Tsang-po utratil všechny peníze a Kinthupa poslal do otroctví výměnou za koně. Kinthupovi se po sedmi měsících driny podařilo zmizet a paměťlivě své původní místo, pustil se k řece Tsang-po. Čekala ho hrozná cesta. Dřívky byly plné sněhu, vítr byl tak drůtkový, že pandit mohl postoupovat kupředu pouze po kolenu a pomáhal si rukama. Po nocích přespával v jeskyních nebo pod chráněnými skalními výstupky. Opět upadl do zajetí a znovu strávil dalších pět měsíců jako otrok v klášteře. Pak pod zámlinkou, že uskuteční pouťí cestou, dostal na několik měsíců volno. Vrátil se k řece Tsang-po, postupně porazil 500 stromů a ukryl je v jeskyni. Nepovažoval za moudré vhodit je do řeky, protože již uplynuly téměř dva roky, co opustil Sikkim. Přestal věřit, že by někdo stále na kmeny čekal, aby je mohl pozorovat. Po návratu do kláštera opět sloužil a opět si vyžádal povolení k pouťí cestě. Tajně se pustil do Lhasy, vyhledal důstojníka, který se vrátil do Sikkimu a dal mu dopis pro hlavního měřiče. V něm oznámil, že do řeky Tsang-po nabáže denně – mezi 5. až 15. dnem desátého měsíce tibetského roku – 50 kmenů.

Pak se ukázněně vrátil dosloužit čas, vyměněný pro otroctví. Když se čas naplnil, skutečně připravené kmeny házel ze svého tajného místa do řeky přesně tak, jak v dopise slíbil. Nakonec se téměř po pět letech a po neuvěřitelných útrapách dostal zpět.

Pandit Kinthup byl v zorném nebeskosti a neohroženosti. Patřil mezi ty stovky mužů, kteří se jen zřídka dočkali ocenění. Většinou anonymní, známí jen podle svých iniciál, muži, kteří riskovali své životy velmi často pro důstojy, kterým nerozuměli a pro zemi, která nebyla jejich.

MILENA BLAŽKOVÁ

MALOOBCHODY, PRODAVÁJÍCÍ ČASOPIS DOBRODRUH

PRÁHA

- HUDY SPORT, Ho Peršijná 14, 110 00 Praha 1, Horolezectví, turistika, trekking, běhky, voda.
- HUMI, Kantýln Světě 3, 110 00 Praha 1
- HUMI, Martinská 2, 110 00 Praha 1
- ITM Distribuce, Prodejna map a průvodců, Senovážné nám. 6, 110 00 Praha 1, tel./fax: 02/2422245. Mapy z celého světa.
- KIWI, Jungmannova 23, 110 00 Praha 1, tel.: 02/241282, fax: 9624555. Mapy, průvodce, navigace, časopisy, videokazety.
- OLSON, Krakovská 21, 110 00 Praha 1, tel.: 02/2221138, fax: 9623033. Průvodčí technika, škola, servis, cestování.
- SLEWA Czech Sportcentrum DRAPA, Revoluční 1, 110 00 Praha 1
- NAMCHE, Újezd 31, 110 00 Praha 1, Outdoor, sportovní horolezectví, turistika, skialpinismus.
- GIANTIA v.o.s., Petrářská 31, 110 02 Praha 1, tel.: 02/24817854, fax: 24818970. Horolez., turistické, kemping a sportovní potřeby.
- NAKLADATELSTVÍ OLYMPIA, reprezentanční prodejna, Opletalova 59, 110 38 Praha 1
- DEEP'N'DOWN, Balhouska 6, 120 00 Praha 2, tel./fax: 254038, 24234566. Sportovní potřeby, zájezdy, speciální fototechnika.
- HUMI, Bělehradská 23, 120 00 Praha 2
- MOIRA, Bělehradská 20, 120 00 Praha 2
- WARMPEACE, Slavkova 5, 120 00 Praha 2
- TESTUDO-Novotný, Jaromírova 26, 128 00 Praha 2
- BIKER'S CAVE alias Jeskyně, Seifertova 7, 130 00 Praha 3
- DELPHIN SUB, Potápěčská technika, Táborská 13, 130 00 Praha 3
- ALAE LUPULI, Antala Staška 20, 140 00 Praha 4
- FREUD, Hřivozova 2, 140 00 Praha 4
- HIMAL SPORT, Nuselská 13, 140 00 Praha 4, tel.: 6829583. Turistika, horolezectví, voda, lyže, skialpinismus.
- HG SPORT, Zborovská 60, 150 00 Praha 5, tel./fax: 02/535741. Vodní turistika, kanotistika, rafting, příroda.
- HOLAN SPORT STRAHOV, Studentské koleje Strahov, blok V, Vaníčkova 5, 160 00 Praha 6
- KATHAR BIKE CENTER, Pod Šatstami 3, 160 00 Praha 6, Mountainbike, trekkingová kola, oblečení, doplňky, freestyle.
- CENTRUM AKTIVITY V PŘÍRODĚ, Josef Martho 31, 162 52 Praha 6
- JASA ARCHERY DIRECT, Na Pelynce 90/151, 169 00 Praha 6, tel.: 02/24322997. Luky, knize, šípky, servis, výuka.
- AQUAMARINE, Parškého 10, 170 00 Praha 7
- HUDY SPORT, Strossmayerovo nám. 10, 170 00 Praha 7, tel.: 02/879992. Horolezectví, turistika, camping.
- PEKSPOUT, Vršovická 466/62, 101 00 Praha 10, tel./fax: 732828. Kola, lyže, boty, sportpotřeby, textil.

STŘEDNÍ ČECHY

- ADOP-SPORT, Sokolovská 345, 250 88 Čelákovice
- SPORT JIŘÍ FOJT, Za parkem 666, 252 28 Dobručkovice, tel./fax: 02/9911218. Jízdní kola, sport, prodej, opravy.
- VELOCIPEL SERVIS, Rožmitalská 227, 261 02 Příbram VI, tel./fax: 0306/20085. Prodej a montáž kol, doplňky, servis.
- SPORTSERVIS MONTANA, Jaromír Vysoký II, Komochova 406, 280 02 Kolín II, tel./fax: 0321/28718. Kola, lyže, sport, pot., servis.
- SHERPA SPORT, Boženy Němcové 666, 293 01 M. Bolešlav, tel./fax: 0326/722614. Horolez., turistika, camping, lyže, vodní. pot.

ZÁPADNÍ ČECHY

- PARK SERVIS ŠUMAVA, Dřevná 3, 302 00 Píseň, tel.: 019/226605. Turistika, trekking, horolezectví, jízdní.
- PARK SERVIS ŠUMAVA, OC Nord Lusa, Skopova 24, 320 15 Třebíč, tel.: 019/217155. Turistika, trekking, horolezectví, jízdní.
- CYKLOSPORT OK spol. s r. o., apt. Jaros 48, 339 01 Klatovy I, tel./fax: 0186/20661. Horáká kola Author Equipe.
- SPORT BUMERANG, Dukelských hrdinů 98, 348 15 Planá, tel./fax: 0184/982665. Sport a rybařská potřeby, horáká kola, servis.
- JAROSLAV ANDRLE, Lábeňská 535/11, 353 01 Mariánské Lázně. Horolezectví, speleologie, trekking, táboření, oblečení.

JIŽNÍ ČECHY

- SPORT SERVIS NAVRÁTIL, Pohořaniční stezka 160, 354 71 Velká Hledeba
- SPORT KAMZIK, Siroká 19, 370 01 České Budějovice
- BIKE SPORT JOMA, Václavská 547/3, 377 01 Jindřichův Hradec, tel.: 0331/24343. Prodej a servis jízdních kol.
- 1. máje 108, 385 01 Vimperk, tel.: 0338/31989. Cyklo, skú, turistika, tenis, sport.
- CYKLOEXTRA, nám. Svobody 3, 387 01 Valtice, tel.: 0338/213093. Cyklo, skú, turistika, tenis, sport.
- CYKLOEXTRA, nám. Svobody 3, 387 01 Valtice, tel.: 0338/213093. Cyklo, skú, turistika, tenis, sport.
- KS SPORT, Klokotská 108, 390 01 Tábor. Turistické, horolezecké potřeby, paragliding, cestování, VHY.

SEVERNÍ ČECHY

- HUDY SPORT, Bilinská 3, 400 01 Ústí nad Labem, tel./fax: 047/5209623. Turistika, trekking, horolezectví, potápění, fitness.
- KUR SPORT, Dělnická 554, 407 22 Benetův n. Pl., tel.: 0412/945206. Cyklo, sport, prodej, servis, půjčovna, leasing.
- SPORT EXTREM, Pokratská 202, 412 01 Litoměřice, tel.: 0416/741971. Paragliding, lyže, trekking, snowboarding, oblečení.
- ALPIN SPORT, U nádraží 5, 415 01 Teplice, tel./fax: 0417/47700. Horolezectví, turistika, lyže, Meira, plavky.
- HPM SPORT, Alenka 1, 415 01 Teplice
- STŘIX-Dušan Duška, prodejna sport. poteb, Městské lázně, Bezručova 4262, 430 02 Chomutov
- HUDY SPORT, 5. května 11, 460 01 Liberec
- SPORT ČOCHTAN, Kameňná 16, 466 00 Jablonec nad Nisou
- HUDY SPORT, Podhorská 22, 466 01 Jablonec nad Nisou
- SPORT PHUDERA, Králová Václava 120, 471 63 Staré Špýry
- DELTA, Dám sportu, Prokopa Velkého 1002, 473 01 Nový Bor, tel./fax: 0424/34049. Dám sportu.

VÝCHODNÍ ČECHY

- SPORT/TURIST, Motřova 826, 500 02 Hradec Králové, prodejna pro vodky a turisty.
- ATOM, Trávníce 153, 511 01 Turov, tel./fax: 0436/21625. Cyklistika, lyžování, horolezectví, turistika.
- BC SPORT TERMIT, Jiráskova 126, 511 01 Turov
- SPORT HENYCH, Dolní 54, 514 01 Jilemnice
- VIKING, Kavárna 177, 514 01 Jilemnice, tel./fax: 0432/3822. Vše pro pobyt v přírodě.
- GIANTIA v.o.s., Peráňská 13, 530 02 Pardubice, tel./fax: 040/653070. Horolezecké, turistické, kempingové a sport potřeby.
- CVOK - Cestovní vodácká kancelář, Jiráskova 29, 530 02 Pardubice
- CK MATEJ, Barvišská 47, 541 01 Trutnov, tel./fax: 0439/6166. Trekking, horolezectví, skialpinismus, voda, lyže.
- BOHEMIA YACHT-Adamcová, Komenského 239, 542 01 Jaelč
- SPINLO SPORT, Křížkova 32, 543 01 Vrchlabí, tel.: 0438/21824. Sportovní a turistické zboží, rest. + servis.
- PANOS-B. FISER, ul. T.G.M. 133, 549 31 Vrchlabí, tel.: 0441/482888, poště: Náchod - 0441/421888. Vše pro cyklistiku a hokej.
- SPORTVY-REDPOINT, T. Čada, Horní 13, 549 51 Teplice n. M., tel./fax: 0447/93229. Borelec, hor. kola, lyžování, trekking.
- HEMA Obchod Zalesák, Týřovské nám. 1079, 560 02 Česká Třebová
- FIRMA JAM JIRSKA, Hráz náměstí 398, 561 09 Hráz, tel.: 0446/631236. Horolezectví, cyklistika, lyžování, táboření.
- MP Sport a nářadí, Pražská 24/11, 568 01 Vysoké Mýto, turistika, trekking, hokej, speciální CK, Pomaná.
- ULTRASPORT, Ept. Janův 14, 539 02 Svratky, tel.: 0461/24461. Cyklopotřeby pro náročná, kvalitní sportovní příslušenství.
- JÍZDNÍ KOLA LEDEČ, Hrosová nám. 13, 594 01 Ledce n. Sázavou, tel./fax: 0482/621383. Kola, díly, servis, záložkový prodej.
- RALSPOUT, Husova 34, 596 01 Jihlava.
- TRAMVÁŘE-ODVESA PRESTIGE, Zaječnická 8, 596 01 Jihlava, tel./fax: 066/7320053. Turistika, trekking, climbing, outdoor.

JIŽNÍ MORAVA

- R-STOP I & P Ropkovi, Havlíčkova nám. 13, 591 01 Žďár nad Sázavou
- GEOKART, prodejna map, Vachova 8, 601 68 Brno
- GEMMA, Palackého 25, 602 00 Brno. Turistika, voda, lyže, speleologie, horolezectví.
- GEMMA SPORT, Mendlovo nám. 15a, 603 00 Brno. Turistika, camping, voda, horolezectví, lyže.
- HUMI, Bastry 2, 657 00 Brno
- KCT KUDRNA-WORLD, Nádražní 1 (pochod u hlavního nádraží), 663 14 Brno
- CYKLOCENTRUM HEGER, 1. Januária 5, 670 01 Blansko
- PETR PEHÁL-JÍZDNÍ KOLA, Rybářská 30, 686 00 Uherské Hradiště
- CYKLOSTAR HENČL, Zámecká 2, 695 00 Hodonín
- BŮŽEK-BŮŽKOVÁ KNIHY, Masarykova nám. 38, 697 01 Nijov

SEVERNÍ MORAVA

- ELIAS sport, Nádražní 24, 701 01 Ostrava I, tel./fax: 069/6124553. Turistika, horolezectví, fitness, vodní sporty, vodní čas.
- JURÁŠ-Ing. Sacha JIŘÍ, Šoupala 1597, 708 00 Ostrava-Poruba, tel./fax: 0603/441712, 069/430233. Jízdní kola, lyže, servis.
- SPORT 47 AVANTI, Parubská 708, 708 00 Ostrava-Poruba, tel.: 069/443426. Největší sportovní prodejna v Ostravě.
- VELOBAZAR ŠAFRÁT, nádražní hala D, 733 01 Karviná I, tel./fax: 0669/6013642. Kola a doplňky, opravy, komin. oděry.
- M-SPORT p. L. Kolondra, Smetanova 4, 737 01 Český Těšín
- AZ CYKLO-SPORT, Načiná 1243, 738 01 Frydek-Místek, tel./fax: 0669/628119, 20547. Cykly, turist., lyžov., hokej, kompl. sport.
- LAVINA SPORT, nám. Svobody 30, 739 02 Frydek-Místek
- POTŘEBY PRO POBYT V PŘÍRODĚ, 739 13 Kaničice pod Ondřejníkem 304
- JUREK S+R, 739 13 Kaničice pod Ondřejníkem. Turistika, stany, oblečení – turistika, sport.
- ŠTRVAVC-Sport, Sokolovská 393, 742 21 Kopřivnice, tel.: 0656/802089. Kola, lyže, trekking, turistika, sportovní obuv.
- ZDENKA ZEDDOVÁ, Havlíčkova 32, 744 01 Frésko p. n., tel./fax: 0656/636104. Kola, zbraň.
- PROGRESS-CENTRUM, 1. máje 1280, 750 01 Brno na Moravě
- TRAMCO-MORAVA, Hrosovská 346, 755 01 Valtice, tel.: 0657/615566. Horolezectví, turistika, voda, kulečkář. šípky.
- HUDY SPORT Petr Němec, Vodní ul. 63, 760 01 Štít, tel.: 067/7217067. Turistika, camping, horolezectví.
- OBCHODNÍ DŮM GRAD, J. Štrob, Vodní ul. 52, 767 01 Kroměříž, tel./fax: 0634/28511. Prodej a montáž kol, sport. pot.
- SDEMIRKÁSKA, 1. máje 210/8, 787 01 Kroměříž, tel./fax: 0634/350121. Turistika, tramping, horolezectví, western, skauting.
- HORTÉZ, 8. května 11, 772 00 Olomouc
- HAS bike, Lábeňská 40, 787 01 Šumperk, tel./fax: 0649/217182. Prodej, opravy cyklo a skú.
- KAMISPORT, Dr. E. Beneše 16, 787 01 Šumperk
- BIVAK SPORT, Hrázní náměstí 14, 794 01 Krušno

Z rakouského Alpenvereinu • Z rakouského Alpenvereinu

ČLENSTVÍ V ALPENVEREINU PRO OBČANY Z ČR V ROCE 1999

V r. 1991 vznikla v ČR samostatná skupina AV v Sekci Linec tzv. Ortsgruppe Alpy Sektion Linz OEAV. V r. 1994 bylo členy této skupiny již 56 zájemců z ČR. Od r. 1995 je členství zajišťováno v rámci sekce Innsbruck Lysá n. L. V polovině r. 1998 uhradilo členství již cca 2500 našich občanů, velmi často se jedná i o tzv. rodinné členství.

Členství v AV mohou získat naši občané, kteří o ně projeví zájem. Jedinou povinností je vyplnit jednoduchou přihlášku a řádně uhradit níže uvedené členské příspěvky.

Roční členský příspěvek je splatný většinou do 31. března každého roku. Může být však uhrazen i později.

Výše členských poplatků v roce 1999 včetně bankovních poplatků činí:

A – členství (dospělý muž nebo dospělá žena v produktivní věku 26–60 let)	1650,- Kč
B – členství (senioři starší 60 let, studenti do 27 let, junioři 19–25 let, partneři kategorie A, vdovy a tělesně postižení)	1280,- Kč
Děti a mládež do 18 let věku	750,- Kč
Rodinné členství (rodiny s jedním nebo více nezaopatřenými dětmi do 25 let nebo u studentů do 27 let – příspěvek platí pouze rodiče: např. otec 1640 Kč + matka 1270 Kč + děti gratis nebo matka 1640 Kč + děti gratis nebo muž invalidní 1270 Kč + matka 1270 Kč + děti gratis)	
Známka Hüttenmarke	32,- Kč
Časopis Alpenvereinu AV–Mitteilungen	
Člороční předplatné dvouměsíčníku (6x ročně)	230,- Kč
Distribuce tohoto časopisu bude prováděna i nadále z Innsbrucku. Pokud dojde ke změně, budou předplatitelé včas informováni.	
V r. 1999 činí tzv. vstupní poplatek pro nově přihlášené členy AV z České nebo Slovenské republiky i z Polska	240,- Kč
Členství v Sekci Innsbruck – Lysá n. L. získají naši občané u Vydavatelství horské literatury a ces-	

tovní kanceláře Alpy, Masarykova 652, 289 22 Lysá n. Labem, nebo v Praze ve specializovaném mapovém informačním středisku MAPIS, Štefánikova 63, 150 00 Praha 5.

Na uvedených adresách je možné získat přihlášky (s přihláškou je nutné u nových členů dodat fotografii velikosti cestovní pas, stávající členové předloží dosud platný průkaz) i další informace. Členství získají naši občané obratem po úhradě členských poplatků. Členský průkaz obdrží každý z Lysé n. L. Pro české členy Alpenvereinu je i pro rok 1998 připraveno několik dalších zajímavostí a výhod:

– členové AV mají možnost zakoupit všechny speciální mapy, které AV vydává, i seznam chat AV. Mapy v měřítku 1:25 000 i seznam chat budou za následujících velice výhodných cenových relací:

	Člen AV	Člen AV
	v Rakousku	Alpy
AV mapy alpských regionů (50 titulů)	140 ATS	195 Kč
AV mapy – horské regiony světa (16 titulů)	180 ATS	260 Kč
Seznam chat v Alpách, 570 stran	220 ATS	490 Kč
Označ Alpevereinu, kovová protěž		
menší odznak, 2 cm	26 ATS	54 Kč
střední odznak, 3 cm	28 ATS	60 Kč
– členové AV Sekce Innsbruck Lysá mají rovněž slevu 10 % při nákupu všech průvodců, publikací a českých map Alpy–Kompass, které Vydavatelství horské literatury Alpy vydává. Při objednávkách do Lysé n. L. stačí uvést pouze evid. číslo vašeho průkazu AV. Tuto slevu získají členové Alpenvereinu při nákupu těchto produktů po předložení platného průkazu Alpenvereinu i ve specializovaném mapovém středisku MAPIS v Praze 5, dále pak i v Jablonci u agentury Tisk & Reklama a ve Žďáru n. Sáz. v prodejně R Stop.		
– členové AV Sekce Innsbruck–Lysá získají slevu 5 % i na všech víkendových a vícedenních zájezdech CK Alpy do alpských regionů.		

POJIŠTĚNÍ PŘI SPORTU A NA CESTÁCH VŠUDE VE SVĚTĚ

Součástí členství v rakouském Alpenvereinu je několik druhů pojištění při pohybových a sportovních aktivitách vyjmenovaných v úvodu těchto informací. Pojištění jsou až na malé výjimky platná na celém světě. Jedná se o tato pojištění:

1. Pojištění úrazů při cestách do zahraničí včetně pojištění odvozu nebo transportu.

Členové AV jsou pojištěni při provádění všech v úvodu uvedených aktivit při soukromé nebo při organizované klubové činnosti.

Pojištěny nejsou pouze úrazy v domácnosti a úrazy, které vzniknou při provozování leteckých sportů (paragliding, závěsné létání, letectví atd.).

– Pojištěny jsou náklady záchranné akce nebo pátrací akce. Do nákladů se započítává záchrana nebo pátrání po zraněných i nezraněných členech AV.

Všechny tyto náklady jsou pojištěny až do výše 300 000 ATS.

– Pojištěny jsou náklady na odvoz nebo transport člena AV po úrazu a to do místa trvalého bydliště (uvedeno v průkazu AV).

Pojištění se vztahuje rovněž na převoz člena AV po smrtelném úrazu do místa posledního trvalého pobytu (dle průkazu AV).

Tyto náklady jsou pojištěny bez omezení.

2. Pojištění nemocí a úrazů při cestách do zahraničí včetně pojištění odvozu nebo transportu.

Toto pojištění doplňuje a rozšiřuje systém pojištění členů AV při nemoci a při úrazu pro případ nutného pobytu v nemocnici, ambulantního ošetření i pro případ transportu člena AV po pobytu v nemocnici.

– Pojištění platí pro případ nutného pobytu člena AV v nemocnici následkem úrazu nebo nemoci (infarkt, zápal plic, omrzliny, zlomenina atd.). O pobytu v nemocnici rozhoduje lékař, který provedl ošetření.

Toto pojištění se vztahuje i na úrazy při cestách osobními automobily nebo autobusy z místa trvalého bydliště do místa provozování sportovních nebo pohybových aktivit. Nejsou však pojištěny škody na osobních automobilech nebo autobusech. Pojištěny jsou náklady až do výše 100 000 ATS.

– Pojištění platí i pro případ ambulantního ošetření. Pojištěny jsou náklady včetně výdajů za léky do 20 000 ATS.

Servis uvedený v minulých dvou bodech platí se spoluúčastí ve výši 1000 ATS, tj. výdaje do 1000 ATS si hradí každý postižený sám.

– Tento servis platí i pro případ lékařsky zdůvodněného transportu člena AV z nemocnice nebo ambulantního zařízení po úrazu nebo po nemoci do místa trvalého bydliště (dle průkazu AV). Náklady na tento transport jsou pojištěny bez omezení.

3. Pojištění invalidity po úrazu.

Pojištěna je i následná invalidita po úrazu (od 25 % stupně invalidity). Toto pojištění je do výše 250 000 ATS. **Pojištění platí na celém světě.**

4. Pojištění spoluodpovědnosti

Každý člen AV je pojištěn při provádění sportovních pohybových aktivit pro případ, že způsobí jinému škodu na zdraví.

Pojištěny jsou rovněž veškeré aktivity provozované na školních cvičných stěnách, na umělých stěnách i na podobných zařízeních. Pojištěny jsou škody (osobní i věcné) do výše 15 mil. ATS.

Pojištění platí na teritoriu Evropy, neplatí však v regionech Island, Grónsko, Špicberky, Kanárské ostrovy, Madeira, Azorské ostrovy a rovněž v asijských oblastech bývalého Sovětského svazu.

Podmínky pro všechny tyto druhy pojištění

– podmínkou těchto pojištění je uhrazený členský příspěvek na příslušný rok

– členové AV, kteří příspěvek neplatí (jubilatné nebo děti, kteří jsou členy AV na základě tzv. rodinného členství), jsou rovněž pojištěni v plném rozsahu – dokladem pro všechny tyto druhy pojištění je pouze průkaz AV.

Členská základna tohoto nově vzniklého hnutí v ČR má letos ve druhé polovině roku 1998 již okolo 4000 zájemců a členů. Chcete-li se dozvědět další zajímavosti, připomínáme, že náš časopis přináší pravidelnou rubriku informací o Alpenvereinu.

HORSKÝ ORIENTÁK U LUHAČOVIC

Ve dnech 10.–11. 10. 1998 se v oblasti Vizovických vrchů uskutečnil 1. ročník Gemma Marathon Orienteering – horského orientačního běhu. Závod byl jednou z deseti akcí letošního mezinárodního poháru horských orientáků (IMOT 1998), o nichž jsme vás již několikrát informovali. Jako centrum byl zvolen autokemping u Luhačovské přehrady.

V sobotu se startovalo v 9.30 hod. a v neděli v 7.00–7.30 hod. v handicapech, v sobotu v 19.30 hod. byl hromadný bivak. Používala se topografická mapa 1:25 000, ekvidistance 5 m, formát A3. Každá dvojice obdržela dvě mapy při prezentaci. Celková délka trati v obou dnech závisela na jednotlivých kategoriích a pohybovala se od 19 km do 38 kilometrů, převýšení od 265 do 1265 metrů.

Běželo se s povinným vybavením (to bylo namátkově kontrolováno na vybraných kontrolách a v cíli obou etap) a trasu si každá dvojice zakreslovala pomocí souřadnic v místě mapového startu.

Vyběhli jsme do krásného počasí, ale les byl promáčený po předchozích deštích, a tak bylo hodně bláta. Terén byl ve srovnání s alpským příjemnější a v podzimní krajině se bylo na co dívat. Postup na první kontrolu byl trochu rozpačitý, snad už proto, že se člověk ještě nestihl přeorientovat na jiný způsob závodu. První kontrola byla u vysíláče pod Konomcem (672,3 m), což při zvolení dobrého postupu více po cestách nebyl vůbec špatný začátek. Druhá kontrola ležela na Tlusté hoře (479,7 m). Tam se dalo jít dvěma způsoby. Buď seběhnout po cestách do

V cíli mezinárodně zařazeného horského orientáku.

lů a zase si to vyběhnout, nebo stříhnout cestu po vrstevnici. Jak asi tušíte, mnohem lepší byl postup druhý, ale my se rozhodli pro první. Znamenalo to docela velkou ztrátu. Naštěstí ne osudnou. Postup na třetí kontrolu jsme zvolili více po cestách. Představa blízkého konce první etapy nás hnala pořád rychleji dopředu, až se nám stalo, že jsem zjistili, jak málo už nám zbývá do cíle. Skoro ani nevíme, kde jsme se tam tak rychle vzali.

Štěstí? V cíli každý závodník obdržel 5 litrů vody. Pak přišel na řadu zasloužený odpočinek. Místo bivaku bylo zvoleno pohádkové, s krásným výhledem na okolní kopce. Postavili jsme stany, uvařili jídlo, jedli a zase vařili a jedli... A pak zmožení usnuli. Budíček byl v pět. Pro tento účel byla zvolena píseň „Zafúkané“ od Fleretu.

Druhá etapa byla relativně jednodušší na postupy. Bylo poměrně chladnější počasí než v první etapě, ale dokud nezačalo trochu pršet, bylo to dobré. Z bivaku se běželo po hřebeni opět směrem k Luhačovské přehradě. Po cestě se dalo potkat moře muchomůrek a bedel. Takže jsme si připadali jako v začarovaném lese a představa bedlového řízku nás nutila myslet na všechno, jen ne na závod. V cíli jsme dostali upomínkový předmět a čeka nás zasloužená sprcha.

JIRÍ ŠUMBERA

KONEČNÉ VÝSLEDKY

		POŘADÍ	JMÉNO (KLUB)	VÝSLEDNÝ ČAS
MUŽI	A	1.	Horáček J.–Kolář J. (Hradec Králové)	8:52:33
		2.	Pospíšil J.–Mička J. (Děčín)	9:30:58
		3.	Vrubel T.–Holčápek M. (Týniště n. Orlicí)	NC
	C	1.	Škývara O.–Pauler J. (Praha)	5:24:11
MIX	A	1.	Hora V.–Horová M. (Praha)	5:25:32
		2.	Slováková M.–Kaplan J. (Vizovice)	5:36:26
		3.	Vuillemin J.–Belliot F. (Francie)	6:00:39
		4.	Kusbach A.–Kalendová B. (Zlín)	6:34:35
		5.	Vintrová H.–Spitzer L. (Zlín)	11:01:10
	C	1.	Hauerlandová M.–Pauler M. (Uherský Brod)	6:46:25
		2.	Šumberová K.–Vája J. (Luhačovice)	7:46:05

Mix A + MM-A se započítávají do IMOT 1998.

Oblečení pro aktivity ve volné přírodě a extrémních podmínkách

SCH SPORT ARZKOPF

Membrána GELANOTS –
být v suchu, teple
a volně dýchat
Vám umožní řada
oblečení Q 3

Force Q 3

Sport Schwarzkopf v. o. s.
Masarykova 154
342 01 Sušice
tel./fax: 0187/528 895

ROGAINING SVĚTOVĚ ZA ČESKÉ ÚČASTI

Rogaining se ve světě běhá už dob-
rých padesát let, v České republi-
ce se však o tomto sportu, založe-
ném na navigaci v terénu, nevědělo té-
měř nic. Teprve v roce 1996 vzešel
podnět z reprezentačního družstva v ori-
entačním běhu, aby byla založena asoci-
ace, která by se o rozvoj rogainingu a
horského orientačního běhu starala.

Dnes už většina z nás ví, že rogaining
je extrémní vytrvalostní sport spojený
s navigací v terénu a týmové spolupráci.
Úkolem týmu je v určeném časovém li-
mitu nalézt za pomoci mapy a kompasu
co nejvíce kontrolních bodů.

Počátkem srpna se v Kanadě konalo
3. oficiální mistrovství světa v rogainin-
gu. Ve startovní listině měla i Česká re-
publika svoje zástupce. 4. srpna se v pro-
storu startu sešli téměř náhodou (aniž
o sobě věděli) známý český ultramaratonec
Tomáš Rusek a týmový mix Petra
Málková a David Rožek.

„Světový šampionát v rogainingu se
konal v kanadské Britské Kolumbii na
největším dobytčáckém ranči v Kamlo-

ops v předhůří Skalistých hor“, vzpomíná
Tomáš Rusek. „Utvořili jsme tým s vyni-
kajícím americkým ultramaratoncem To-
mem Possertem, který už má v rogainin-
gu bohaté zkušenosti. Na startu se sešlo
300 účastníků (127 týmů) prakticky z ce-
lého světa. Startovalo se v pravé poledne
a běžce čekalo perných 24 hodin v člení-
té krajině se spoustou jezer. Ideální nej-
kratší možná trať měřila 128 kilometrů
a bylo třeba najít 60 kontrol na ploše 240
kilometrů čtverečních. Před závodem
jme s Possertem koketovali s myšlenkou
na titul mistra světa. Skutečnost nás však
probudila ze sna. Toma totiž začaly tlačit
boty, a to mu vzalo sebedůvěru. Problé-
mem byly i kontroly, které byly většinou
ukryty jako opři normálním orientačním
běhu. Bylo děsné vedro a v noci nás začaly
lucit miliony komárů. A když se k to-
mu ještě přidala toální dehydratace, re-
zignovali jsme, vrátili se do kempu a šest
hodin prospali v automobilu. Druhý dne
jme pokračovali v závodě v naprosté po-
kole, bohužel už bez naděje na přední
umístění.“

V mixech skončila Petra Málková
s Davidem Rožkem na 17. místě. Tomáš
Rusek s Tomem Possertem dobehli
v mužských týmech na 33. místě. Česká
asociace rogainingu však měla zastoupe-
ní i ve vítězném dvojici – Fin Tiro Kakko,
který ztvířil společně s Australanem
N. Aylottem, je registrovaným členem
ČAR. Za zmínku jistě stojí, že Tiro Kaka-
ko vloni vyhrál ve dvojici s Miroslavem
Seidlem první Mistrovství České republi-
ky v rogainingu.

JAROSLAV MONTE KVASNICA

MISTROVSTVÍ SVĚTA SNOWBOARDISTŮ

V pořadí již čtvrté mistrovství světa
snowboardistů pořádá Meziná-
rodní snowboardová federace
(ISF) se uskuteční v týdnu od 25. do 31.
ledna 1999 ve čtyřech zimních stře-
dištích známého italského Val di
Sole.

Snowboarding v posledních le-
tech nabírá závodnické obrátky.
V roce 1998 se stal oficiální olym-
pijskou disciplínou ZOH v Naganu.
První mistrovství světa se přitom
uskutečnilo teprve v roce 1993
v Rakousku, druhé v roce 1995 ve
švýcarském Davosu a třetí o dva ro-
ky později v Heavenly Valley
v USA. Mistrovství Evropy se již

uspořádalo 10. Jedenácté proběhne od
12. do 17. ledna ve švýcarském Leysinu.
Rostoucím počtu závodů odpovídá
i vzrůstající počet závodníků. V roce

1991 byly v ISF zastoupeny pouze tři ná-
rodní snowboardové svazy, letos je jich
již 44. Zvyšují se i peněžité dotace zá-
vodníkům. Ve Val di Sole bude mezi vě-
tější rozděleno 200 000 USD.

Zájemci o návštěvu mistrovství
světa 99 najdou bližší informace na
E-mail: info@snowboard.valdisole-
net, případně na WEB stránce:
www.snowboard.valdisole.net nebo
se mohou obrátit na informační cen-
trum mistrovství: Centro Congressi,
str. dei Margeni, 16, 380 25 Folgaria
di Dimaro (Trento)-ITALY.
Ref.: Lisa Orlandi. Telefon:
+39-463-987010, Fax: +39-463-
987507. -mk-

OUTDOORMAN VE FINIŠI

Na přelomu října a listopadu proběhla poslední část seriá-
lu sportovních turistických setkání s letošním názvem GO-
RE-TEX OUTDOORMAN '98. Tentokrát se v sobotu
soubojilo v orientačním běhu ve skalnatém terénu Lužických hor
nedaleko obce Černá louže. Třicet kontrol se libovolným postu-
pem podařilo nejrychlejší oběhnout specialistovi Mirovi Seidlovi
z Prahy, a tak i v čase přes dvě hodiny a dvacet minut. Nikdo se ne-
ztratil, a tak i nejpomalejší dorazili do cíle vešm před vyprše-
ním šestihodinového časového limitu a stihli všechny závahu.

Na druhý den pořadatelé připravili skalní kros, během které-
ho si každý ze záúčastníků zaběhal v terénu i po skalách, zabou-
droval, zaspal po laně, zalezl po provazovém žebříku, zkusil
přejít lanou most či přejít po provazech skalní rozsedlinu, něko-
líkrát zaslanoval, no a to vše za nepřetržitého deště, který nás,

stejně jako při minulém cyklistickém setkání v Jizerských ho-
rách, sužoval celou neděli. O to však byly zážitky z trať silnější.
Tentokrát se prosadil a trať nejrychleji absolvoval David Cha-
louský z Hradce Králové, který si upevnil i svou vedoucí pozí-
ci v celoročním Závodě čtyř ročních období.

V kategorii mužských dvojic si je v celkovém pořadí vybo-
jovali Martin Zieris a Honza Růžička, a v kategorii smíšených
dvojic vyhráli sourozenci Vendula a Martin Mackovi, všichni
z Trutnova. Titul Outdoorman a tričko s emblémem soutěže si
svou účastí zasloužilo dalších patnáct borců. Připravuje se dal-
ší, třetí ročník těchto setkání. Pokud byste měli zájem o účast
anebo jiná další informace, volejte na číslo 0603 853100 nebo
sledujte internetové stránky www.outdoor.cz.

MAREK ROČEJDL

PF 1999

Časopis Dobrodruh přeje všem svým čtenářům
a příznivcům šťastný Nový rok 1999,
plný příjemných dobrodružství, štěstí a pohody

KDE SEHNAT DOBRODRUHA?

Časopis Dobrodruh je nejrozšířenějším outdoorovým periodikem v České republice. Je
prodáván ve více než 100 outdoorových a sportovních obchodech v ČR (jejich seznam na-
leznete v každém čísle), v běžné stánkové distribuční síti a předplatitelům. Distribuci na
Slovensku zajišťuje firma Abopress s.r.o. (adresu a telefon najdete v tíráži). Cena Dobro-
druha ve volné distribuci se oproti roku 1998, kdy stál 18,- Kč, snižuje na 16,- Kč.

PŘEDPLATNÉ NA ROK 1999

Předplatné jednoho výtisku je vzhledem k poštovním nákladům vyšší o dvě koruny než
cena prodeje a činí 18,- Kč, celoroční předplatné na rok 1999 tedy dělá 108,- Kč (před-
platné od č. 2 90,- Kč atd.). Předplatné na celý rok lze zajistit pouze zasláním 108,- Kč
složenku typu C na adresu: Časopis Dobrodruh, Žirovnická 2389, 106 00 Praha 10. Na
rozdl od prvních dvou ročníků již nebudeme vystavovat faktury pro firemní předplatné.
Firmy mající zájem o Dobrodruha prosíme, aby platily složenkami. Na speciální písemnou
objednávku (s uvedením IČO a DIČ) vystavíme fakturu s dodatečnými náklady 20,- Kč.

Předplatit lze pouze čísla, která dosud nevyšly. Celoroční předplatné lze zaplatit do
5. února 1999. Po vyjití jednotlivých čísel již lze předplatit pouze čísla, která mají ještě do
konce roku vyjít. Zpětné předplatné nepřijímáme.

STARŠÍ ČÍSLA DOBRODRUHA JIŽ NEJSOU

Vážení čtenáři, jak jsme vás již několikrát upozornili, všechna dosud vyšla čísla
Dobrodruha jsou již zcela rozebrána. Prosíme vás proto, abyste nás o ně nežádali, ani
neposlali do reakce peníze za tato čísla, neboť vám je nemůžeme obratem doručit. To-
též platí pro předplatné. V momentě, kdy jednotlivé číslo vyšlo, již není možné si je
zpětně předplatit. Předplatné přijímáme pouze pro čísla, která ještě mají do konce pří-
slušného roku vyjít. Jednotlivá čísla vycházejí vždy poslední týden sudých měsíců.
Děkujeme za pochopení.

DOBRODRUH MÁ NOVÝ TELEFON A FAX!

POZOR! Od 1. 1. 1999 bude mít náš časopis nové telefonní i faxové číslo. Tel.
číslo je 0603 554943 a je na něm k dispozici hlasová schránka, na níž můžete v pří-
padě naší nepřítomnosti zanechat vzkazy. Nové faxové číslo je 02/768879. Ad-
resa redakce zůstává stejná, tedy: Časopis Dobrodruh, Žirovnická 2389, 106 00
Praha 10, e-mail: vdsvet@mbox.vol.cz.

PRO OBCHODY PRODÁVAJÍCÍ DOBRODRUHA

Vážení obchodníci, děkujeme za úspěšnou spolupráci při prodeji Dobrodruha
v roce 1998 a doufáme, že bude stejně dobře pokračovat v roce následujícím.

Pokud byste z různých důvodů již dále distribuovat Dobrodruha nemohli, nebo
pokud chcete naopak počet prodávaných výtisků zvýšit, jak nám mnozí naznaču-
jete, prosíme vyplňte následující formulář a pošlete jej na naši adresu: Časopis Do-
brodruh, Žirovnická 2389, 106 00 Praha 10, (fax: 02/768879). Pokud si nepřejete
změny, nemusíte nic posílat a budeme nadále pokračovat za stejných podmínek ja-
ko v roce 1998.

Máme zájem zvýšit/snížit počet odebraných výtisků ze současných na
..... kusů.

Nemáme již zájem v roce 1999 prodávat časopis.

Firma
IČO: DIČ:

DOBRODRUH – BIBLIOGRAFIE ČLÁNKŮ PRVNÍCH DVOU ROČNÍKŮ

Časopis Dobrodruh má za sebou první dva roky existence. Za tuto do-
bu se stal bezesporu nejrozšířenějším outdoorovým periodikem v Čes-
ké republice. Možná s námi budete souhlasit, že toto postavení si vy-
dobyli kvůli článkům, které přinášeli. Z tohoto důvodu, i proto, že se na
nás obrací četní čtenáři s dotazy o číslech a článcích, které jim utek-
ly, si dnes dovolíme otisknout přehled hlavních materiálů, jež Dobro-
druh zatím v prvních dvou ročnících otiskl. Bohužel však musíme
znovu zdůraznit, že všechna starší čísla jsou již zcela rozebrána. Po-
kud byste tedy měli zájem o některé z níže uvedených článků, neob-
racejte se na redakci, ale na své přátele, kteří mají starší čísla k dis-
pozici.

ROZHOVORY

Jaromír Štětina:
Dobrodruhův je stav duše 1/97
 Rudolf Krautschneider:
Nemám žádná protože 2/97
 Krzysztof Wielicki:
Možná jsem méně konzumní 3/97
 Jiří Novák:
Osmistícovky netřeba demonizovat 3/97
 Jiří Havel:
Co nemám, to nepotřebuju 4/97
 Pavlína Brzoková:
Na Sibíři potřebujete trpělivost 4/97
 Nelly Rassmusenová:
Náhodou přeje připraveným 5/97
 Zdeněk Hrubý:
Osmistícovky nejsou „brmkačka“ 5/97
 Odrých Šnos:
Kóta 1000. 5/97
 Sestupy na dno světa 5/97
 Jaroslav Pavlíček:
Příroda není tak tvrdá 6/97
 Pavel Rajtář:
Horský vůdce není holič 6/97
 Tomáš Rusek:
Ultramaratoncem se člověk rodí 1/98

Pavel Pavel:
Některé věci se dějí jednou za život 3/98
 Josef Hlaváček:
Tatry jsou v mém srdci 3/98
 Vladimír Nosek:
Everest ze severu a bez kyslíku 4/98
 Tom Possert:
Nejdůležitější je se nepotit 4/98
 Peter Habeler:
Teším se na další výstup 5/98
 Soňa Vomáčková:
Jak se dělá lesňácký výškový rekord 5/98
 Leoš Šimáček:
Dobrodruhem na plný úvazek 6/98
 Arno Puškás:
Chatařem nemohl být kdejaký maník 6/98
PORTRÉTY OSOBNOSTÍ
 Erhard Loretan 1/97
 Harvey Manning 1/97
 Chantal Mauduitová 2/97
 Christopher Auvin 2/97
 Surfaři na Jaws 2/97
 Isabelle Autissierová, Catherine Chabaudová 3/97

Norman Vaughan 4/97
 Michel Oliva 4/97
 Laurence de la Ferrierová 4/97
 Jacques-Yves Cousteau 5/97
 Hans Kammerlander 6/97
 Horští vůdci ze Chamonix 6/97
 Marek Orka Vácha 1/98
 Tony Bullimore 1/98
 Góran Kropp 1/98
 Jack London 1/98
 Naomi Uemura 2/98
 Zdeněk Němec 2/98
 Jan Eskymo Welz 4/98
 Miroslav Šmíd 5/97
 Mark Allen 5/97
 Teodore Monod 6/97
 Eric Barone 6/97
 Eric Escofier 6/97
 Eric Tabarly 6/97
**RADY A TIPY PRO CESTOVATELE
A DOBRODRUHY**
 Před cestou do aljašské divočiny 1/97
 Vlákem po Ukrajině a Rusku 1/97
 Albánie 1/97
 Island 2/97
 Vlákem po Mongolsku a Číně 3/97
 Canyoning ve španělské Sierra de Guara 3/97
 Podmínky himálajského horolezectví 4/97
 Outdoorové možnosti na Kanárských ostrovech 4/97
 Austrálie 5/97
 Jihoafrická republika 6/97
 Inside Passage 6/97
 Namibie 1/98
 White Pass Railway 1/98
 Trekking v indickém Himálaji 1, 2/98

Čína 2/98
 Rafting v Nepálu 2/98
 Rafting na Zambezi 2/98
 Mexiko 3/98
 Zimní přechody slovenských hor 3/98
 Venezuelské stolové hory 3/98
 Backpackerovy světové treky 4, 5/98
 Vlákem na Tan Šan 4, 5/98
 Letní treky na poloostrově Kola 6/98
**ÚVOD DO OUTDOOROVÝCH
SPORTŮ A VÝKONŮ**
 Mountainbiking 1/97
 Paragliding 2/97
 Fastpacking 2/97
 Charterování lodí 3/97
 Extrémní závody ve světě 3/97
 Potápění na nádech 4/97
 Kajak 5/97
 Sněžnice 6/97
 Snowboard 1/98
 Potápění se žraloky 2/98
 Rafting 2/98
 Snowscoot 6/98
 Grassboard 6/98
Z DĚJIN DOBRODRUŽSTVÍ
 Z dějin vytrvalostních výkonů 3/98
 Stuart a Burke: 3/97
 Závod napříč Austrálií 3/97
 Polárníci se hádají o pravidla 3/97
 John Smith: Dobrodruh a rytíř 4/97
 Manželé Bakerovi: 5/97
 Hledání pramenů Nilu 5/97
 Co věděli středověcí dobrodruzi 5/97
 Zimní Krkonose – pocta prvním dobro-
druhům – lyžařům 6/97
 Sto let od zlaté horečky na Aljašce 6/97

Hiram Bingham:
Objevení světa Inků 3/98
 Richard Halliburton:
Sny smělého Dicka 5/98
 Mapování Himálaje, panditie a posvátná hora Kailás 6/98
**ZÁKLADY ORIENTACE
A SEBEZÁCHOVY**
 Jak předjet konflikt s medvědy 1/97
 Sníh je i pohostinný 1/97
 Spát je důležité 1/97
 Organismy v amerických vodách 1/97
 Co se lze naučit od zvířat 2/97
 Tuk – kolik ho má být 2/97
 a jako ho měřit 3/97
 Sněhové laviny 3/97
 a jak se jim bránit 6/97 1/98
 Jaký vodkový průvodce? 2/98
 Praktická orientace 3, 4/98
 pro dobrodruhy
 Desatero pomocek 6/98
 do přírody a divočiny
 Jak postavit iglu 6/98
OUTDOOR A TECHNIKA
 Revoluce námořních jachet 1/97
 Rozdíly mezi bikovým a trekkingovým kolem 1/97
 Batohy – teorie, přehled modelů 1, 2/97
 Stany – teorie 2/97
 Slovník látek a pojmu 1, 2, 3/97
 výrobce a výzbroje 5/97
 Vaříče 6/97
 Protilavínové vybavení 6/97
 Typy sněžnic 6/97
 Typy raftů 2/98
 Vybava pro orientaci 3/98

LETNÍ TREKY NA POLOOSTROVĚ KOLA

V Evropě již nezůstalo mnoho pohorí a oblastí, které by nebyly příliš dotčeny lidskou činností a turistickým průmyslem. Ani poloostrov Kola nebyl zcela od lidských zásahů uchráněn, přesto na něm lze najít mnoho míst, kde cestu neurčují cedule zákazů okolo pečlivě upravených magistrál, kde se za každým horizontem nenabízí turistická chata, kde je častější setkání se zvěří než s lidmi. Pohorí Chibiny a Lovozerské tundry k těm místům zatím ještě patří.

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Poloostrov Kola zaujímá rozlohu asi 100 000 km². Reliéf jeho velké části je mírně pahorkatý, v centrální části západní poloviny přechází v pohorí Chibiny a Lovozerské tundry. Jižní polovina je porostlá borovo-březovou tajgou, severní oblasti pokrývá severská tundra. Název poloostrova je odvozen od městečka Kola, které bylo dlouhá léta centrem celé oblasti. Dnes se v Rusku setkáte s porozuměním spíše při užití označení Murmanská oblast. Hustota osídlení je velice řídká a obyvatelstvo je soustředěno především do několika průmyslových center poloostrova – Murmanska, Mončegorska, Apatit. Národnostně zde jednoznačně převládají Rusové, menšina japonských pastevců (necelé 2000) žije zejména v tundrách severní a východní části poloostrova. V roce 1984 žilo v celé Murmanské oblasti 1,06 mil. obyvatel, v posledním desetiletí však mnoho lidí kvůli neutěšené hospodářské situaci odešla do jiných oblastí Ruska.

PODNEBÍ

Jelikož většina poloostrova leží za polárním kruhem, dochází zde ke střídání šestiměsíčního polárního dne se stejnou dlouhou polární nocí. Průměrná teplota v lednu se pohybuje v rozmezí od -8° C na severním břehu do -13° C v centrální části poloostrova, v červenci je průměrná teplota rozptí mezi 8 a 14° C. Charakteristická je prý značná oblačnost, časté mlhy a málo srážek. Že však existují výjimky potvrdil rok 1997, kdy zde vydrželo oba letní měsíce teplé slunečné počasí. I v něm však v horách stihl nakrátko napadnout poprášek sněhu.

DOPRAVA

O způsobech dopravy do Ruska i o cestování ruským vlakem bylo již v Dobrodruhuví dosti napsáno. Zde proto pouze několik základních informací. Vlaky ze Sankt Peterburgu do Murmanska odjíždějí většinou z „Moskevského nádraží“, cena jízdenky k úpatí hor do Apatit záleží na mnoha okolnostech – druhu vlaku, druhu vagonu, druhu pokladny, nalaďe či serióznosti pokladní atd. V roce

Hřeben západních Chibin s jezerem Imandra v pozadí.

1997 jsme za „plackartnyj, pasażerskij biljet“ zaplatili 182 000 rublů (32 USD), zatímco cesta zpět „obščim“ vagonem stála necelých 100 000 rublů (17 USD). Informace o cenách se však vzájemně rozcházejí řádově o několik desítek tisíc. Jízda do Apatit trvala 30 hodin a zpestrovaly ji zastávky ve větších městech, kdy se vlak i nástupiště v okamžiku proměnil ve velké tržiště s pirožky, sušenými rybami, raky a vším možným.

V osídlených místech Kolského poloostrova lze cestovat autobusem nebo taxíkem, které jsou pro domorodce jen o málo dražší než autobusová jízdenka. Cizinec musí o tento „místní tarif“ nejprve trochu bojovat. Z Kirovska do Apatit se nám podařilo dojet stopem. Vlaková trať, zakreslená v mapě mezi těmito městy, nefunguje.

PLATIDLA

Kromě rublů v Rusku, především na tržištích, obíhají americké dolary. Lze je nejen kdekoliv vyměnit za rubly, ale často je možné jimi bez problému platit. Mnohem rezervovanější je ovšem vztah Rusů k německé marce, která má jednak horší kurs, jednak je o ni na černém trhu mnohem menší zájem. Díky intenzivnímu pronikání finského kapitálu pochází cizinec spíše s markou finskou.

POTRAVINY

Kromě rublů v osídlených místech severního Ruska nakoupit celkem bez problému. Ceny jsou o něco vyšší než u nás a po prvním rozhlédnutí po obchodě překvapí téměř naprostá absence ruských výrobků. Nejčastěji jsou potraviny dováženy z Finska, ale výjimku nepředstavují ani výrobky německé či z jiných

západoevropských států. Nejlevnější lze nakoupit v Sankt Peterburgu, cestou na sever cena potravin roste.

Jezero a řeky Koly i Karélie jsou prý rájem rybařů. Podle našich zkušeností je však lépe na zaručené rekordních úlovky příliš nespolehat a spíše než „velrybími“ háky se vybavit háčky menších rozměrů a tenčími vlasci. Oblíbeným lidovým způsobem úpravy ryb je polévka „ucha“. Vyvržené ryby se rozkrájí i s hlavou a ploutvemi na několik kusů a vaří se spolu s nakrájenými bramborami a cibulí ve vodě, „v níž ryba plavala“.

Snad zapíčiněním suchého léta jsme nenalézali ani příliš hub či jiných lesních plodů. Údajně je ale severská tajga i na tyto dary lesa bohatá. Ve vyšších horských polohách, kde se daří už jen lišejníkům, lze jako nouzovou potravu či zpestření jídelníčku použít i tyto rostliny. Ani po důkladném několikerém vyluhování a uvaření však neztratí svoji kyselou chuť.

ORIENTACE A MAPY

Při pobytu v pohorích na poloostrově Kola je nezbytností kvalitní buzola. Je však zároveň třeba počítat s tím, že ne vždy toto zařízení funguje zcela spolehlivě. Některé části hor totiž obsahují magnetické nerosty, které dokáží značně ovlivnit směr střelky. Pak nezbyvá než se spolehnout na orientaci podle slunce nebo použít GPS. Mapy lze sehnat celkem přesně a spolehlivě. Jsou však asi stále k dostání pouze v petrohradských prodejnách. Pro pobyt v Chibinách či Lovozerských tundrách je vhodná jednak pohledná mapa „Kolskij poloostrov – jugo-západná část“ (1:500 000), jednak „Okresnosti Apatit“ (1:200 000, 1993).

Tu druhou lze ovšem koupit pouze v soubohu s mnoha dalšími mapami zobrazujícími celou Murmanskou oblast (40 000 rublů).

CHIBINY

Nejvyšším pohorím poloostrova Kola jsou Chibiny (laponsky Umptek). Rozkládají se mezi dvouměstím Apatity–Kirovsk a Olenogorskem. Na západě jsou ohraničeny jedním z největších jezer na Kole – Imandrou, na východě Umbozerem. Pohorí vytváří dva výrazné hřebeny orientované ve směru sever-jih a vzájemně oddělené hlubokými údolím. Jejich délka je asi 35 km, boční hřebeny jsou dohromady dlouhé přibližně 50 km. Údolím vede cesta, po které lze projít (případně projet) celé pohorí z Kirovska až k půvabnému horskému jezeru „Golcovoje“ na severním úpatí hor.

Nástup do pohorí je možný buď z Kirovska nebo ze železniční zastávky Chibiny. Při nástupu z Kirovska je však nutné počítat s tím, že si cestovatel pravděpodobně hned na počátku výpravy pokáží dojem osklivým průmyslovým městem, které díky těžbě apatitů a nefelitu zasahuje i do jižního okraje pohorí. Ze zastávky Chibiny na břehu Imandry lze vstoupit přímo do tajgy pod horami. Cest zde mnoho není a těch několik má tu vlastnost, že za první mokřinou se z nich stane vyjetá kolej, za dalším močalem se koleje změní v pěšinu a po objezdu následující chvilky jste již odkázáni jen na vlastní orientační smysl. Podle tvrzení domorodců i podle vlastních zkušeností (ovšem ze suchého léta), nejsou místní močály příliš hluboké. Dobré boty jsou však nutností, při dlouhodobějším pobytu v tajze se jistě vyplatí holiny. O ruských komárech toho již bylo také napsáno mnoho. Budou vás v mračnech pronásledovat již od vystoupení z vlaku, repelenty je zapuďi jen na několik okamžiků a ani s česnekem a pangaminem jsme neměli výraznější úspěch. Jedinou ochranou je dobrý stan s kvalitní moskytiérou. Komáři „pracují na směny“ s drobnými muchničkami, které komáři střídají navěc. Před nimi někdy ani stan neochrání.

S rostoucí nadmořskou výškou tajga zvolna přechází v horskou tundu. Ubývá borovic, přibývají nízké pokrivené karelské břízy. Na hřebenech jsou již jen kameny porostlé tlustým koberecem barevných lišejníků, výše mizí i lišejník. Ze zvěře je zde k vidění medvěd a divoký sob, prý zde žijí i rosomáci. Se stopami medvědk přítomnosti je možné se setkat celkem často. Není proto jisté od věci dodržovat základní bezpečnostní zásady pohybu v „medvědíh oblastech“ (nene-

chávat zbytky jídla u stanů, neslévat vodu z těstovin v tábořišti apod.).

Ac se Chibiny zdají zdálky zaoblené a nijak výrazné, jsou některé jejich partie značně ostré a mají téměř vysokohorský ráz. Tvoří je šedočerné skály zrnitých syenitických vyvřelin. Nedosahují nijak výjimečné nadmořské výšky – nejvyšší vrchol Jubyčumčorr měří pouhých 1200 metrů. Protože se však výška okolního terénu pohybuje mezi 150–200 metry a hřebeny k němu spadají příkrými srázy, poskytují vrcholy Chibin velkolepé rozhledy do okolní tajgy protkané množstvím jezer a jezírek. Typickým znakem těchto hor jsou hluboké strmé strže. V místech, kde se svahy od vrcholů obyčejně setkávají v sedlech, v Chibinách téměř vždy zejí několik desítek metrů hluboké a 10–30 metrů široké skalní zářezy, jejichž dna jsou vyplněna sněhem a sutf. Mimo tyto strže v době našeho pobytu ležel sněh spíše výjimečně v několika sněhových polích. Přestože pod nižšími hřebeny není nouze o prameny, při přechodu vyšších partií je dobré mít s sebou zásobu vody. Není jisté třeba zdůrazňovat, že civilizačními možnostmi jakými jsou značené stezky, turistické chaty, lanovky, vleký či kempy, nejsou Chibiny ani v nejnižším dotčeném. Prošlapané pěšiny vedou jen údolím. I když pravděpodobně ani zde nebudete v letě úplně osamoceni, specifický charakter a nízká návštěvnost dáří Chibiny mezi poslední pustá pohorí Evropy.

LOVOZERSKÉ TUNDRY

Druhým pohorím, které stojí na Kole za slhédnutí, jsou Lovozerské tundry (laponsky Lujavr–urtu). Nacházejí se východně od Chibin, od kterých je dělí jezero Umbozero. Jsou nižší (Angvundasčorr, 1116 metrů) a zaujímají asi třetinovou rozlohu svých západních sousedů. Charakter mají obdobný, typickým znakem jsou však výše izolované hory ohraničené strmými srázy. Asi nejnepochodnější východiskem je nevelké hornické městečko Revda, nedaleko něhož v objektu dolů na barevné jsou začína cesta do hor. Do Revdy lze dojet autobusem či taxikem z Olenogorska. Cestu z Chibin tajgou kolem Umbozera nedoporučuji. Pěšina i zde zmizela v mokřinách a nepřehledný terén s mnoha roklími, jezery, bažinami a především komáři nás po dnu bloudění tajgou donutil k ústupu zpět do Chibin. Rovněž trať z Kirovska do Revdy zakreslená v mapě prý nefunguje a snad ani neexistuje.

Asi největší zajímavostí tohoto masívu je jezero Sejozero (laponsky Sejtjavr). Leží uprostřed hor obklopené příkrými svahy. Bylo považováno jezerem laponských lidí a stalo se tak dějištěm laponských bají a pověstí. Podle domorodců mají pobřežní kameny u tohoto jezera obsahovat petroglify (obrazce a figury vyryté do skály). Nám se však podařilo nalézt jen jakýsi skalní otisk pochýbného původu.

TUNDRA

Typická severská tundra není v centrální oblasti poloostrova Kola vůbec samozřejmostí. Vzrostlá tajga do tohoto severského vegetačního pásma přechází až nad Lovozerskými tundrami. Laponské pastevecké osady v tundře leží často daleko od sídlných komunikací, což značně komplikuje jejich dosažitelnost běžnými dopravními prostředky. Místem v tundře, které je dosažitelné autobusem či taxikem, je městečko Lovozero. Tam je již možno vidět stáda domestikovaných sobů a setkat se s příslušníky laponského etnika.

PAVEL KODERA

LITERATURA

M. Vízdal, Brána Arktidy, Vimperk 1972. A. Linn, Po Kol'skoj zeme (putovatel), Murmansk 1969. Bolšaja sovětskaja enciklopedija, 28. 1954, s. 570–575. „Murmanskaja oblast“. P. Daubner, Chibiny, TaH, 2/1996, s. 15–16.

GELANITS
PROFESIONÁLNÍ MATERIÁL, ŠESTÝ ROK

- velmi odolný proti oděru
- hi-tech polyuretanová membrána
- vysoce prodyšný materiál
- nepropustný vodou ani větrem
- dostatečně měkký pro použití na špičkové realty
- nový materiál šetrný k přírodnímu prostředí

ALLROUND JACKET

Všestranně použitelná bunda s japonským laminátem Gelantos vpinací fleece bunda, lepené švy, kapuce v límci, hlavní zip chráněn dvojitou legou.

vel. XS - XXL

Barvené kombinace: celá černá, modro-černá, červeno-černá, žlutočerná

ROCKSPORT
tel./fax: 0428/22692
e-mail: rocksport@telcom.cz
internet: www.rocksport.cz

Dobrodruh, dvouměsíční pro mnohostranné osobnosti. Vychází šestkrát ročně, vždy koncem sudých měsíců. Šéfredaktor Miloš Kubánek. Lay Out: Design Production. Adresa redakce: Časopis Dobrodruh, Žirovnická 2389, 106 00 Praha 10, telefon: 0603 554943 (zde hlasová a textová schránka), fax: 02768879, e-mail: vdsvet@mbox.vol.cz. Příjem předplatného a inzerce v redakci. Distribují PNS, soukromí distributoři, knihkupectví a maloobchody se sportovním zbožím. Distribuce a předplatné na Slovensku - ABOPRESS s.r.o., Vajnorská 134, 831 04 Bratislava, tel./fax: 07/5253334. Vydává Vydavatelství dům Svět, Žirovnická 2389, Praha 10. Registrováno MK ČR pod č. 7598. Podávání novinových zásilek povoleno OZ. Přeprava Praha, č.j. 726/97 ze dne 19. 2. 1997. ISSN - 1211 - 751x